

DOMOLJUB

ŠTEV. 39. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43
V LJUBLJANI, DNE 24. SEPTEMBRA 1930

Cena 38 Din za celo leto, Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali sje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnika, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani.

Ant. Sušnik:

Opozarjamo!

Radi splošne agrarne krize v Evropi in radi svetovne gospodarske desorganizacije je prišel kmetijski stan v dravski banovini v zelo težak položaj.

Cene kmetijskim pridelkom so zelo padle. Cene nekaterih produktov so tako nizke, da se njih pridelava ne izplača več, ker se ne krijejo niti obratni stroški. Tako se je n. pr. letos nakupoval star krompir vagon po 40—50 Din za 100 kg, dočim se je še leta 1928. mogel prodati vagon po 90 do 100 Din za 100 kg. — Vnovčenje vinskega pridelka je radi prevelike množine vina v državi vsako leto težavnejše. Letos po mnogih krajih, zlasti na Dolenjskem, vina sploh ni bilo mogoče prodati. Še danes so ponekod hrami polni vina. To se posebno težko občuti pri tistih gospodarstvih, kjer je kmet navezan samo na dohodke od vina. — Radi inozemske, zlasti ruske konkurence so v zadnjem času padle cene lesa skoro za 50%. Vsa lesna kupčija stoji. Mnogim gospodarjem je s tem usahnil zadnji vir dohodkov.

Medtem pa se proizvajalni stroški pri kmetijskem obratu niso prav nič zmanjšali. Nasprotno, radi brezobzirnega postopanja gotovih industrijskih kartelov so se še celo povečali. Še vedno mora kmet industrijske proizvode plačevati 18 krat dražje, kakor pred vojno, dobi pa za svoje pridelke komaj 10 krat toliko, kakor pred svetovno vojno. Zato kmetijsko gospodarstvo ne prinaša nobenega dobička več. Kupna moč kmetijskega prebivalstva je tako zelo padla, da občutijo krizo kmetijstva tudi vsi drugi stanovni in vse narodno gospodarstvo.

Ta že itak težak položaj kmetijskega stanu pa še poslabšajo razne obremenitve z državnimi, banovinskimi in občinskimi davčninami.

Bremena za kritja avtonomnih potrebščin pri občinah, šolskih odborih, cestnih in zdravstvenih ter kmetijskih odborih itd. mora po veliki večini nositi kmetško ljudstvo. Ta bremena so že do sedaj bila tako težka, da so jih posamezni gospodarji mogli nositi le z največjim naporom in največjo požrtvovalnostjo. V zadnjem času pa so se pridružile še obremenitve po novem zakonu

o narodnih šolah. Ta zakon namreč določa, da imajo vsi učitelji narodnih šol pravico do stanovanja odnosno stanarine in na kmetih tudi do kuriva. Te dajatve morajo vršiti občine. Obenem morajo občine plačevati tudi nagrade za veroučitelje, kakor to določa okrožnica banske uprave z dne 12. maja 1930, IV—12627.

Po naših približnih računih — podrobneje smo opisali to stvar že zadnjič — bodo morale kmetijske občine radi obremenitve po novem šolskem zakonu za stanarino, kurivo in katehetske nagrade plačevati na leto nad 10 milj. dinarjev. To je vsekakor težka obremenitev, če pomislimo, da so mnoge občine že do sedaj do 70% vseh izdatkov morale dajati za šolstvo, kakor je to ugotovila na svojem občnem zboru Županska zveza. Zlasti manjše kmetijske občine bodo radi tega prišle v naravnost neznošen gospodarski položaj.

Zraven pa mora kmet plačevati še državne in banovinske davščine. Kar se tiče banovinskih davkov, taks in doklad, kakor jih določa banovinski proračun za 1930-31, si dovoljujemo opozoriti na poročilo tajnika Zveze industrijscev na gospodarski konferenci v Belgradu. *Ta ugotavlja, da so doklade na direktne davke v vardarski in dravski banovini najvišje v državi, da znašajo v dravski banovini izdatki na glavo prebivalca 130.80 Din in da so v celi državi največji.*

Kar se tiče kmetijskega prebivalstva pa moramo posebej poudariti, da je med banovinskimi davki, takсами in dokladami skoraj polovico tujih, ki zelo občutno zadenejo ravno kmetijski stan. To so n. pr. taksa na sečnjo gozdov, trošarina na elektriko, taksa na živinske potne liste, 40% na doklada na zemljarino, davek na dedščine, 1% na taksa od prenosa nepremičnin, davščina na šmarnico in davek na hiše, ki so bile dosedaj oproščene državnega neposrednega davka.

Zato kmetijski stan tembolj bridko občuti, ko vidi, kako se povsod zapostavlja, kako malo se upoštevajo težka bremena, ki jih mora nositi in kako malo se v razmerju s temi bremenmi prav za prav stori za kmeta. Naj navedemo samo nekatere stvari.

Ljudje se pritožujejo, da k raznim gospodarskim konferencam, anketam in posvetovanjem, pa četudi zadevajo v prvi vrsti kmetijstvo, zastopniki kmetijskega ljudstva niso nikdar povabljeni. Dalje se pogosto čujejo pritožbe, da akcije za neposredno pospeševanje kmetijstva, za kar so v banovinskem proračunu določene gotove vsote, pa tudi razna druga vprašanja, katerih rešitev je nujno potrebna za napredek kmetijskega gospodarstva, stojijo in ne pridejo nikamor naprej. Tako n. pr. vprašanje podpor pri ureditvi hlevov in gnojišč, za kar je v proračunu odločenih 1 milj. dinarjev, ki čaka že skoro leto na rešitev, in bo najbrž vsa stvar za letos že zamujena. Dalje izplačila obveznosti in podpor, ki so jih v smislu zakona določili za kmetijske namene bivši okrajni zastopi in okr. blagajne, kar znaša po proračunu 6 milj. dinarjev. Potem izplačila za združništvo in kmetijske organizacije, za katere je predvidenih v proračunu 1.175.000 Din, in podpor za nabavo kmetijskih strojev (po proračunu 150.000 Din). Dalje vprašanje raznih kmetijskih odborov, vprašanje cest in cestnih odborov, vprašanje melioracij in hudournikov itd.

Mi nečemo preiskavati, kje tiči vzrok. Dovoljujemo si le opozoriti gospoda bana na to in poudariti, da pri reševanju podpor za neposredno pospeševanje kmetijstva razni izgovori s pravilniki, češ da še vedno niso gotovi ne morejo in ne smejo držati. *Kmetijski stan se nahaja v hudi krizi. Njegov položaj je tako težak, da je hitra in izdatna pomoč nujno potrebna. To je v interesu naroda in države.*

Pri takih razmerah postaja življenje na kmetih vsak dan težavnejše in neznošnejše. Ponekod vlada že prava revščina. — Naša gruda umira. Kmetijski sinovi in hčere bežijo z dežele v mesta vedno bolj, tako da je na kmetih že zelo težko dobiti posle in delavce. Tisoči pa bežijo tudi v tujino iskat dela in zaslužka. Ti so izgubljeni za narod in državo in se ne vrnejo nikdar več. Gospodarji, ki morajo ostati doma, črpajo deloma že od svojih zadnjih prihrankov, večji del pa že lezejo v dolgove ter le s strahom gledajo v bodočnost.

Jugoslovanska Kmetška zveza kot zastopnica stanovskih interesov kmetijskega ljudstva je v posebni spomenici opozorila

g. bana na te žalostne razmere ter stavila svoje predloge.

1. Gospod ban naj zastavi ves svoj vpliv, da se pri reviziji carinske tarife zaščiti v prvi vrsti kmetijski stan, kakor je to predlagala Jugoslovanska Kmetijska zveza in Zadružna zveza v svoji spomenici na ministrstvo za trgovino in industrijo in poljedelsko ministrstvo. — 2. Brena, ki jih nalaga novi šolski zakon naj se sklenejo z namen kmetijskih občin. Naj jih zopet prevzame država ali pa banovina. — 3. V bodočem banovinskem proračunu naj se davčne obremenitve razdelijo tako, da kmetijski stan ne bo več tako težko prizadet. — 4. Vsote, določene v banovinskem proračunu za neposredno pospeševanje kmetijstva, naj se izplačajo takoj, če so pravilniki gotovi ali ne. — 5. Ravno tako naj se čimprej izplačajo tudi podpore, ki so jih bivši okrajni zastopi in okrajne blagajne v smislu zakona določili za povzdigo kmetijstva v posameznih krajih. — 6. K vsem posvetovanjem in anketam, ki zadevajo kmetijsko gospodarstvo, naj se pozovejo vedno tudi zastopniki kmetijskega stanu oziroma njegove stanovske organizacije. — 7. Pri rešitvi vprašanja cest in cestnih odborov naj se upoštevajo opravičene želje kmetijskega prebivalstva iz posameznih krajev. — 8. Za razne melioracije, vodovode, uravnava rek in hudournikov naj se čimprej najame investicijsko posojilo.

Opozorili smo gospoda bana in čakamo njegovih dejanj. Opozarjamo pa tudi gospode banske svetnike in pričakujemo, da bodo pri razpravi o bodočem banovinskem proračunu storili svojo dolžnost.

Zavarovanje proti toči.

(Nadaljevanje.)

POGOJI ZA ZAVAROVANJE.

Društvo zavaruje vse setve in pridelke, škoda se ugotavlja po množini poškodovanih pridelkov, ne po kakovosti, ne upošteva se škoda na drevju in trtah. Zavarovanje se vrši na podlagi tarif, ki uvažujejo posebne in krajevne rizike toče. Po posebnih rizikih, to je po večji ali manjši odpornosti proti toči so vsi pridelki podeljeni v 8 razredov:

1. trave, 2. pšenica, rž, ječmen, oves, grahorka, leča, koruza, krompir, repa, mrkevce, 3. grah, bob, fižol, lan, repica, mak, jabolke in hruške za prešanje, 4. zelenjava, namizna jabolka in hruške, melone, orehi, kostanji, slive, breskve, marelice, črešnje, višnje, 5. jagode, maline, ribizel, kosmulje, 6. vinogradi, 7. hmelj, 8. tobak. Ti razredi tvorijo 2 skupini, v prvo skupino spada prvih 5 razredov, v drugo skupino ostali 3 razredi. Tarife za prvo skupino so znatno nižji kot za drugo, ker so pridelki iz prve skupine manj občutljivi za točo kot oni iz druge. Po krajevnih rizikih, po tem, v katerih krajih je večkrat in hujska toča, je društvo razdelilo celo Švico v 245 pasov prve skupine in 126 pasov druge skupine rizika. Tarife se gibljejo z ozirom na to v prvem razredu od 0,8 do 5,5% zavarovane vrednosti, v drugem razredu od 1 do 6% zavarovane vrednosti, v tretjem razredu od 2 do 7% zavarovane vrednosti.

v četrtem razredu od 3 do 10% zavarovane vrednosti, v petem razredu od 4 do 12% zavarovane vrednosti, v šestem razredu od 4,5 do 16% zavarovane vrednosti, v sedmem razredu od 5,5 do 20% zavarovane vrednosti, v osmem razredu od 7,5 do 24% zavarovane vrednosti.

Društvo vodi pregled o padanju, toče in povzročeni škodi ter zmanjšuje tarife za kraje, v katerih redkokdaj toča pada, a povišuje za kraje, v katerih pada mnogokrat toča. Clani, kateri niso imeli 3 leta zaporedoma toče, imajo pravico popusta od 5 do 20% od prvotne premije.

Društvo ne daje odškodnine zavarovancem, katerih škoda znaša po izjavi strokovnjakov manj kot 8%. Pri izplačilu odškodnine, se oškodovanemu odtegne 10% vsote, katere mu je priznana, to je žrtev oškodovanca v korist splošnosti.

Novice iz Belgrada.

V ministrstvu za zgradbe se proučava načrt za zgradbo cest v celi naši državi.

Pri tem se bo tudi upoštevala potreba poprave starih cest. Iščejo se finančna sredstva za izvršitev teh del. Ravno tako se proučava ponudba angleške skupine, ki namerava prevzeti vsa omenjena dela. Pogoji so zelo povoljni. Tekom časa se je pokazal velik interes angleškega kapitala za našo državo, ki hoče vložiti svoj kapital v razna podjetja v Jugoslaviji.

Da bi se mogle oddati velike zaloge koruze in žita, ki se nahajajo v skladiščih naših izvoznikov in drugod po vaseh, je oblast podvzela vse korake, da

pokupi te zaloge država sama.

Koruze se nahaja okoli 20.000 vagonov, poleg tega mnogo žita ostale vrste. Z nabavo za državo se bodo cene znatno popravile.

»Službene novine« objavljajo

pravilnik za vršitev službe logarskega osebja

pri upravi državnih gozdov in pravilnik o krčenju gozdov.

Pretekli teden so se izvršila nekatera imenovanja.

Za predsednika državnega sveta je bil postavljen minister v pokoju dr. Ninko

Perič, za člana zakonodajnega odbora pa med drugimi bivša slovenska radičevca minister v pokoju gospod Ivan Pucelj in dr. Marušič.

Minister financ dr. Švrljuga je predpisal

pravilnik o zadrževanju katastra v občinah, kjer je bil kataster sestavljen z merjenjem zemljišča. Istočasno naj se sestava zemljiških knjig v krajih, kjer že obstojajo, prilagodi predpisom uvodoma označenega zakona. Kataster je treba trajno vzdrževati in obnavljati. Vzdrževanje katastra se vrši po katastrskih občinah.

Koncem septembra se bo vršil v Belgradu

zbor predstavnikov govornikov za umetna gnojila iz vse države.

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s Svetočnost Cerkve. Ves svet in vsi narodi imajo svoje duhovno zatočišče v okrilju katoliške cerkve. To nazorno udeleževanje o slušateljih na 300 let starem kongregiju za razširjanje vere v Rimu. Tam so letos med drugimi dovršili svoje nauke: 4 Kitajci, 2 Japonci, 2 Nizozemci, ki sta namenjena za Norveško, 1 Rožanec, 3 Avstralci, 1 Irek, 1 Škot, 1 Venezuelanec, 1 Američan. — Na novo je prijavljenih: 15 Kitajcev, 3 Japonci, 5 Indijcev, 3 Anamiti, 6 Avstralcev, 2 Novozelance, 1 Turek, 2 Sirca, 8 južni Afričani, dalje večje število Angležev, Američanov itd.

Italija.

Kdo bo zmagal? V službenem listu italijanske vlade je izšel članek prvega ministra g. Mussolinija, ki z ozirom na izid državnozbornih volitev v Nemčiji povdarja, da ima bodočnost fašizem ali pa komunizem, srednje poti da ni. Zgodovina, najboljša učiteljica, pa govori drugače: ona nam neizpodbitno dokazuje, da se je doslej še vsak nacionalni ali socialni radikalizem pa bedil od leve ali desne, ubil in da je končno zmagala pametna srednja pot. Tudi sedaj ne bo drugače. Zato pa je trajna rešitev države, nje prerjenje in nje ureditev mogoča samo na načelih, kakor jih zastopa v Nemčiji katoliški centum.

Kako se postopa z jetniki. Francoski časopis »Liberta« poroča 14. t. m., da bo nadaljevanje razprave proti 29 Slovincem sledilo v Rimu 22. septembra. Pred to zasledanje izrednega sodišča ne pridejo osebe, ki so bile prijete po tržaški razpravi, ker bo za te nova razprava. V tej skupini je okoli 100 oseb, ki so bile prijete na osnovi priznanja v Trstu obsojenih, med njimi tudi rodbine kaznovanih. Od obtožencev iz druge in tretje skupine se s silo in na surov način zahteva priznanje. Vsled neprestanega mučenja jih je že mnogo obolelo. Andrija Manfreda, ki je bil obsojen na deset let ječe, je tako oslabil, da bo v kratkem umrl. Zemске ostanke ustreljenih so skrivaj prepeljali na osrednje pokopališče v Trstu.

Zborovanju bo prisostvoval tudi predstavnik poljedelskega ministrstva. Pretresal se bo med drugim predlog pravilnika o proizvajanju in uvozu umetnih gnojil.

Kriza radi rudarskega vprašanja v naši državi je na merodajnem mestu rešena s tem, da se bo nabavljalo

vse nabave za državo iz domačih rudnikov, v prvi vrsti od Trboveljske premogokopne družbe, kjer so delavci za enkrat v najtežavnejšem položaju.

Kralj je na predlog ministra za zedove podpisal in razglasil zakon o brezobrestnem posojilu v gradbenem materijalu

dobrovoljcem, naseljencem in drugim posilcem za zidanje hiš.

Sveže kot rosa

in belo kot sneg

bo Vaše perilo, ako perete pravilno. Pomislite samo, kako izdaten je Persil! Za vsake dve in pol do tri vedra vode porabite en paket Persila. Raztopite Persil v mrzli vodi in samega! Perilo kuhajte samo enkrat en četrt ure in splakujte najprej toplo, potem mrzlo! Če perete na ta način, ne boste več prali drugače. Prepričaj Vas bo dober uspeh.

Persil je Persil

59

s Razno. Evharistični kongres v Loretu, deseti v vrsti italijanskih evharističnih kongresov, je trajal od 10. do 14. sept. in je uspel prav dobro. Glavna misel zborovanja je bila: Evharistija v krščanskih družinah. — Pri pokrajinskem svetu v Gorici je odbor, ki bo podeljeval nagrade za dolgo in zvesto službovanje pri trgovskih, kmečkih in tvorniških podjetjih. — V Trstu se bo smelo prodajati novo vino od 20. oktobra dalje. — Lani je bil žitni pridelek v Italiji 71 milijonov stotov, letos pa 58 milijonov. »Žitna bitka« se torej letos ni izkazala. — Italija je proglasila dan sprave z Vatikanom za narodni praznik. — V Postojni so italijanske oblasti zaprle gostilne g. Štefinu, g. Graceroliju in g. Burgerju, češ, da je v Postojni preveč alkoholnih gostiln. — Granata je ubila 11letnega Rudolfa Tomša v Koritnicah pri Knežaku. — 120 tisoč dinarjev so darovali farani v Gočah pri Vipavi za prenovo tamošnje župne cerkve. — V Števerjanu v Brdih je umrl Jakin Karl. — V Štandrežu so pokopali Jožeta Naduta. — V Idriji so pokopali 61letnega rudarja Alojzija Štumergerja. — Požar je uničil poslopje, žage, stroje in druge naprave na parni žagi g. Hmelaka v Spodnji Idriji. — Pod solkanskim mestom sta utonila v Soči Ivan Komel in Jože Kodolja iz Solkana.

Nemčija.

s Nenavadna letalska nesreča. Na letališču Böblingen pri Stuttgartu je hotel drzni letalec in zračni akrobat Schindler med poletom prestopiti iz enega letala v drugo letalo. Obe letali sta v zraku trčili skupaj in vsi štirje letalci iz obeh letal so bili mrtvi.

Rusija.

s Z nagrobnimi spomeniki tlakujejo ceste. V sovjetski Rusiji je že pred časom prišlo v navado, da so opeko in ostali gradbeni material opuščenih in porušenih cerkva porabili za pozidavo novih stavb. Zgodilo se je, da so marsikako cerkev zrušili ne radi »ljudske protiverske mrznje«, temveč radi pomanjkanja opeke. V zadnjih dneh se je pa v Moskvi lahko videlo, kako so razbijali številne kamelitte spomenike in nagrobnike, četudi so na njih še žalovali napisi: »Tukaj počiva v Bogu...« in slični. S pridobljenim trdim kamenjem tlakujejo ceste. Nagrobno spomenike so pobrali s številnih pokopališč, katera so opustili in jih preuredili v razkošna žetališča.

Švica.

s Društvo narodov zboruje. Sedanjega zasedanja Društva narodov se udeležuje 52 držav. Med zastopniki je osem ministrskih predsednikov in dvanajst zunanjih ministrov. Za predsednika je to pot izvoljen romunski ministrski predsednik Titulescu. Društvo narodov se bo pečalo med drugim z manjšinskim vprašanjem, ustanovljen bo najbrže tudi poseben urad za begunce. Glavno pa bo razprava o Združenih državah Evrope. Zanimiva je izjava francoskega zunanjega ministra Brianda, ki je rekel: Vsekakor sem jaz odločen, dokler sem in kjerkoli sem, storiti vse za to, da ne bo nobene vojne več. Odposlanci držav se v Ženevi zaupno pogovarjajo tudi o drugih važnih političnih vprašanjih. Tako se je n. pr. te dni govorilo, da pride do sporazuma med Francijo in Italijo in da obišče v ta namen zborovanje v Ženevi sam gosp.

Musollini. Pa menda iz te moke ne bo kruha.

Drobne novice.

Za 330 tisoč dinarjev je prodala nemška vlada abesinskemu vladarju Rasu Tafari eno kočijo bivšega cesarja Viljema.

Okrog 500 milijonov izgube izkazujejo letos češkoslovaške državne železnice.

Popolnoma je pogorela vas Kisszölös na Madžarskem.

404.914 ljudi posluša radio v Avstriji. Nov katoliški prosvetni in telovadski dom so otvorili preteklo nedeljo v Kralove Poli na Češkem.

Prvi samoumor je bil izvršen te dni v vatikanskem mestu; neki moški je skočil raz kupole cerkve sv. Petra.

Na jetiki baje boleha albanski kralj Zogu.

4651 zdravnikov je na Dunaju, med temi 475 zdravnic in 648 zobozdravnikov.

Na mednarodnem kongresu za letalstvo v Budimpešti bo zastopan tudi Vatikan.

Inozemski listi še vedno ostro pišejo proti Italiji radi znane tržaške sodbe.

Društvo narodov v Ženevi je izbralo posebno komisijo za vprašanje Združenih držav Evrope.

Velike demonstracije za Jugoslavijo in proti Italiji so bile v češkoslovaški Bratislavi.

»Mi zahtevamo združitev vseh Nemcev v Veliko Nemčijo,« je izjavil podpredsednik nemških nacionalistov dr. Göbbles.

Katoličane so začeli preganjati na Grškem. Kdo bo pri tem najbolj »gor plačal«, je že danes jasno.

KAJ JE NOVEGA

25 letnica zavoda sv. Stanislava.

Cetrto stoletje je minilo, odkar je naš veliki Slovenec, nadškof dr. A. B. Jeglič slovesno otvoril zavod sv. Stanislava v Št. Vidu in s tem dal Slovencem prvo gimnazijo v domačem jeziku in vzgojevališče, iz katerega je prišlo že stotine in stotine krščansko-zavednih inteligentov, ki v smislu navodil svojih vzgojiteljev javno in neustrašeno zastopajo načela krščanstva v svojih poklih.

Vsak Slovenec pozna ogromno stavbo škofovih zavodov na šentvidskem polju. Z ogromnimi stroški so jo gradili. Okrog dva milijona zlatih kron je stala. Danes bi stala gotovo mnogo preko 50 milijonov dinarjev. Velika je ta zgradba. 10.000 m² zemlje pokriva, 294 sob ima, 481 vrat in 1181 oken. Vsi hodniki v hiši so 2030 m dolgi. Zavod ima dober vodovod, kanalizacijo prav do Save, električno rozsvetljavo, kopalnice, parno kuhinjo, moderno pekarno in pralnico in centralno kurjavo. V hiši je poleg krasne glavne kapele, ki je večja, kot marsikatera farna cerkev, še kapela za sestre in kapela za kongreganiste.

Do 400 dijakov ima prostora v hiši. Z vsem so zadostno preskrbljeni. V hiši stanujejo tudi g. profesorji in č. sestre, ki poživovalno vodijo gospodinjstvo. Vzgojo in nadzorstvo dijakov vodijo prefekti-duhovniki z vsemi predpisanimi vseučiliškimi študijami, med njimi nekateri učenjaki svetavnega slovesa. Mirno lahko trdimo, da je šentvidska gimnazija najboljša; učni uspehi to leto za letom potrjujejo.

Prvi ravnatelj gimnazije in vodja vzgoje dijakov je bil sedanji škopljanski škof g. dr. Janez Gnidovec. Sedaj je ravnatelj gimnazije g. prof. Ant. Koritnik, vzgojo pa vodi g. Mariln Stular. Za hišno gospodarstvo skrbi naravnost vzorno gosp. ekonom Al. Markez.

Doslej je napravilo maturo na tej gimnaziji 424 dijakov. Od teh se je 187 posvetilo duhovskemu poklicu. Od ostalih je 11 zdravnikov, 9 inženjerjev, 18 profesorjev, 8 sodnikov, 5 učiteljev, 10 višjih državnih uradnikov, 18 železniških uradnikov, 4 carinarji, 8 bančnih uradnikov, 24 privatnih uradnikov, 1 notar, 3 odvetniki, 2 odv. koncipijenta, 6 geometrov, 2 časnikarja, 3 živnozdravniki, 16 vojakov, 2 industrijalca, 12 zasebnikov, 71 visokosolcev.

Doktorsko čast je doseglo 81 bivših gojencev zavoda.

V nedeljo, 21. t. m. je zavod slovesno praznoval svojo petindvajsetletnico. Na predvečer je bila hiša slavnostno razsvetljena. V parku se je vršil koncert, ki je privabil velike množice domačinov. Proslave se je poleg g. škofa dr. Gr. Rožmana udeležil tudi g. nadškof dr. A. B. Jeglič in par sto bivših dijakov. Po slovesni službi božji se je vršila v dvorani slavnostna

akademija, na kateri je govoril g. ravnatelj A. Koritnik. Zvečer je zavod priredil bivšim gojencem slavnostno večerjo, kjer so ti v krogu svojih vzgojiteljev profesorjev in obeh nadpastirjev preživeli nekaj veselih uric ob spominih na čase, ki so jih v zavodu preživili.

Zavodu sv. Stanislava želimo tudi na poti do petdesetletnice najobilnejšega božjega blagoslova.

d Za nadzornika za verouk na osnovnih in meščanskih šolah v Ljubljani je imenovan g. Josip Volc, stolni kanonik v Ljubljani.

d Za vršilca dolžnosti ravnatelja škofijske pisarne je izbran g. Joža Jagodič, škofijski tajnik v Ljubljani.

d Komandant dravske divizije gosp. Savo Tripkovič je imenovan za komandanta vojne akademije v Belgradu. Na njegovo mesto v Ljubljani je imenovan gosp. general Veselinovič D. Jovan. Želimo obojema gg. generaloma na novih službenih mestih čim več uspehov za čast in ugled Jugoslavije.

POSOLJICA na posvetila preskrbi; ameriška zadeve ureja; dolgove sterja; svečke drž. papirjev pregleduje, posreduje prodaj DR. IVAN ČERNE, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6. Cene zmc.net

d 60 letnico je obhajal oni dan ugleđen moščanski župan g. Jožef Oražem. Bog ga ohrani še mnoga leta!

d Sedemdesetletnico je praznoval pretekli teden v skromni vasi v Jaršah ob Savi g. Miha Dimnik, vsestransko vzgleden mož. Kakor v občinskem, tako vneto sodeluje že 35 let v krajevnem šolskem odboru šole Sv. Peter. 12 let je bil član okrajnega šolskega odbora in od leta 1903. tudi deželni poslanec. Naj se raduje še mnogo let vesel in zdrav odličnih uspehov svojega dela!

d Osemdesetletnico je praznoval teden dni »Krekov veteran« g. Martin Satler v Mostah pri Ljubljani. Bog mu daj zdravje še mnogo let!

d 100.000 ljudi iz vseh delov države je obiskalo ljubljansko jesensko razstavo, ki je v vsakem oziru lepo uspela.

d Iz govora dr. Natlačena pri blagoslovitvi Delavskega doma v Kranju. G. dr. Natlačen je izvajal: Poudaril bi rad dvoje misli: prvič, da so zgradbo tega doma v občudovanja vredni edinstvi zgradili pripadniki delavskega in kmetijskega stanu. Prvi, ki je prišel k meni, je bil kmet, načelnik Jugoslovanske kmetijske zveze. Glede na to, naj bi bil »Delavski dom« trajen pomnik edinstvi. Izrazila se je že danes misel, da brez pomoči oblastnega odbora ta dom ne bi stal. Zato naj bo ta »Delavski dom« glasen in jasen pomnik ljudske samouprave, od ljudstva izvoljenega zastopstva. Očitano se je večkrat, da je ime-

Že 50 let

uporablja na tisoče ljudi v mestu in na deželi kremo za čevlje »Schmolli-Pasta«, katera vsebuje pravi terpentin in je dvakrat tako izdatna kot cene vodene kreme. Ob mokrohladnem vremenu vzemite Šmolliovo gumirano-mast za nožice, katera mehča usnje in ga dela nepremočljivega.

la bivša oblastna samouprava pred oči samo težnje kmetijskega stanu. Oblastna samouprava pa je pokazala svoje prizadevanje v Trbovljah, kjer je preskrbela zemljišče za mladinski dom, na Jesenicah za »Krekov dom«, v Trzinu itd. Omenim naj še stanovanjsko akcijo, ki je v dobi pol-drugega leta zgradila 140 hiš s ca. 250 stanovanji in ustanovitev tekstilne šole v Kranju, za katero ima ravno oblastna samouprava velike zasluge. Ta doba krepkega dela glasno priča, da je imela bivša oblastna samouprava srce in umevanje za delavski stan. Naj bi bili fantje in dekleta, ki bodo obiskovali ta »Delavski dom«, iskreni in poživovalni Slovenci, dobri, zavedni državljani in Jugoslovani, da bi bili vedno — kar smatram za najvažnejše — dobri in pošteni kristjani in kot taki dobri člani človeške družbe.

d Koroški dan. V spomin 10 letnice koroškega plebiscita priredi slovenjgraško prosvetno okrožje dne 5. oktobra t. l. »Koroški dan«. Proslava Koroškega dne se bo vršila pri Sv. Križu nad Dravogradom. Na sporedu je žalna služba božja za na Koroškem padle junake in govori na prostem, petje in deklamacije. Sv. opravilo in cerkveni govor bo imel č. g. prof. dr. Josip Hohnjec. Prosvetna društva iz mislinjske, mežiške in dravske doline, pa tudi pevski zbori so vabljeni, da se proslave udeležijo.

d Desetletnico obstoja je praznovala 19. septembra matica hrvatskega združenstva »Zadružna zveza« v Zagrebu.

d Ministrski predsednik general Živkovič je došel preteklo nedeljo prvokrat službeno v Zagreb, ki ga je slovesno sprejel.

d V Jugoslaviji se je mudil pretekli dne naš poslanik v amerškem Vašingtonu dr. Pitamic. Dne 16. septembra je zopet odpotoval v Ameriko.

d Velika gradbena dela hočejo izvršiti v Skoplju. Gradili bodo v kratkem tri mostove na Vardarju, električno centralo na reki Treski in moderni vodovod.

d Prej bo še z Barnabo govoril. Vprašanje gradbe nove katoliške katedrale v Belgradu se zelo povoljno rešuje. Dosežen

je načelni sporazum med predsednikom občine in za zgradbo katedrale, v tem, da se postavi katedrala na Tašmajdan. Do končne odločitve bo prišlo, ko se bo predsednik belgrajske občine dogovoril s srbskim patriarhom Barnabo.

d Rektorji ljubljanske, zagrebške in belgrajske univerze, in sicer gg. dr. Metod Dolenc, dr. Josip Belobrč in dr. Ceda Mitrovič so bili sprejeti pri našem kralju Aleksandru in so se mu zahvalili, da je bil v tako hitrem času sprejet moderni zakon o univerzah.

d Velik tabor za moše in fante leskovske dekanije priredi katoliška akcija dne 5. oktobra, na roženvenko nedeljo na Stopnem pri Škocijanu. Ob desetih se prične opravilo. Cerkveni govor in sv. mašo opravi mil. g. K. Čerin, prošt iz Novoga mesta. Po sv. maši je zborovanje pred cerkvijo, kjer govori g. dr. M. Natlačen, bivši predsednik oblasnega odbora in Ljubljani. — Stopno je lepa razgledna točka; visoki cerkveni zvonik ne vidi daleč okrog po leskovski dekaniji. Tu je bila nekaj sloveča božja pot, celo Ogrji so romali semkaj, kot piše Valvasor. Božja pot je še danes in ravno na roženvenko nedeljo prihaja vsako leto, največ romarjev iz domače in sosednih fara. Cerkev je bila letos lepo poslikana, kar je »Domoljube« že poročal, zato je romarska cerkev še bolj vabljiva. — Može in fantje leskovske dekanije, na roženvenko nedeljo vsi povabljeni na Stopno!

d Zabranitev dogona blatne in zane-marjene živine na živinske sejme. Trgovci z živino in kmetje se opozarjajo na naredbo ministr. za poljedelstvo od 25. marca 1930, Službeni list« kr. banske uprave za dravsko banovino od 17. julija 1930, ki prepoveduje dogon neosnažene in blatne živine na živinske sejme. Glasom te naredbe od 1. oktobra 1930 dalje neosnažena živina ne bo smela več na sejem, ampak bo že pri vstopu v mesto zavrtnjena.

d Spomenik kralju Petru I. so na zelo slovesen način 21. septembra odkrili v navzočnosti predstavnikov vlade, oblasti in velikih množic naroda v Sisku.

d V Ljubljani so zborovali te dni čevljarji, ki so se odločno in soglasno izjavili proti temu, da bi češki tovarnar Bata zidal kjerkoli v Jugoslaviji tovarno za čevlje.

d Za zvezo Slovenije z morjem je posredovalo te dni posebno odposlanstvo pri raznih ministrstvih v Belgradu.

d Novo asfaltno cesto bodo pričeli graditi med Belgradom in Subotico. Za zgradbo ceste je dovoljenih 300 milijonov dinarjev.

d Še ta mesec bodo pričeli delati 5 km

dolgo železniško progo med Klenakom in Sabcem. Proga bo dograjena do 1. maja 1931.

d Pretirano narodnjakarstvo ustvarja vojne, je izjavil na seji Društva narodov v Ženevi jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič. Tudi katoliška cerkev je vedno trdila in še trdi isto.

d Nov svinčen rudnik so odkrili pri Novem Brdu v bližini Pristine.

d Pet francoskih vojaških aeroplanov je došlo te dni v Zagreb, kjer so jih slovesno sprejeli. To so največji in najbolj dovršeni aeroplani. Vsak ima posadko 6 ljudi in nosi s seboj 6 strojníc in bombe do 300 kg teže.

d Častilci sv. Frančiška Asiškega se veselijo, ker bo mogočna stavba v Šiški, njemu v čast posvečena, še letos dobila 8 metrov novega nastavka na zvoniku. Odbor za zidanje nove cerkve pa je v skrbeh, kako bo mogel nabrati potrebno vsoto 125.000 Din. Tare nas še stari dolg; videli smo pa tudi, da se nam sicer dela škoda, zato smo se odločili, da zvonika vsaj nekaj še dozidamo. Zanašali smo se na vašo pomoč, cenjeni bravci! Upamo, da ne zastoni! Prosimo vas, priskočite nam na pomoč! Pojdite na pošto, kupite čekovno položnico in napišite na njo: 13.103 Družba za zidanje nove cerkve sv. Frančiška v Šiški, Ljubljana 7. Vsak, tudi najmanjši dar, se hvaležno sprejme. Če bi bil pa kdo tako velikodušen, da bi nam hotel pomagati s kakim večjim zneskom, naj nam to javi po dopisnici in čekovne položnice mu bomo mi sami poslali. Za vsak dar že vnaprej: Bog plačaj! Odbor.

d Tečaj duhovnih vaj. Za duhovnike: od 6. do 10. oktobra; od 13. do 17. oktobra. Za organiste: od 17. do 21. novembra. Za moše: od 31. oktobra do 4. novembra; od 13. do 17. decembra. Za mladeniče: od 25. do 29. oktobra; od 10. do 14. novembra; od 29. novembra do 3. decembra; od 6. do 10. decembra. — Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konča zjutraj drugega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v »Domu« do 6 zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno priklase. Oskrbnina znaša 120 Din.

d V Gorjah na Gorenjskem je umrla tamošnja vzgledna učiteljica gđc. Reza Jalenova, sestra znanega slovenskega pisatelja. Pokopali so jo v rojstnem kraju na Rodinah pri Breznici. Naj počiva v miru, preostalim pa naše globoko sožalje!

d Smrt vrlega župana. Operaciji je podlegel gosp. Franc Auman, župan na Viru pri Domžalah. Značajnemu možu bodi ohranien blag spomin!

Starejšim osebam

REVMA TIČNE BOLEČINE najbolj zagnjujejo stare dni. Masirajte vsaj enkrat v tednu svoje utrujene žile s preparatom

»ALGA«.

Začutili boste veselje do življenja in svežosti. »ALGA« se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah 1 steklenica Din 16' - -

d V št. Ilju v Slovenskih goricah je umrl 90 letni posestnik Franjo Fluher. Je bil izredno delaven narodni borec. Pokojniku časten spomin!

Umrla je dne 17. t. m. na Suhi pri Skofji Loki v visoki starosti 87 let ga. Katarina Hartman roj. Kavčič, mati g. župnika v Križah in mati podžupana starološke občine. Njen svak je podžupan v Moravčah. Rajnica je bila zgledna žena in mati, delavna, poznala je le delo in molitev. Do zadnjega je delala, visoko starost je dočakala, a še prezgodaj je umrla, kajti takih žena in mater nam danes manjka. Počivaj v Bogu! Ostalim naše sožalje!

d V št. Janžu na Dolenjskem je dne 16. t. m. umrl občeznani in priljubljeni g. Ignacij Knez, posestnik v Koludrji. Bil je odločen katoličan, zvest Bogu in ljudem. Naročnik »Domoljuba« je bil nad 30 let. Vsi, ki so ga poznali po imenu Knezov stric, so se radi zatekali v njegovo veselo družbo, zlasti je bil velikokrat vesel svojih gostov v njegovi zidnici v Kamenskem. Dragi stric spavaj sladko!

d Vlak je do smrti povozil blizu postaje Smarje-Sap brzojav. mojstra poštne direkcije 60 letnega Josipa Musarja.

d V jami pri zidnici je utonil 4 letni Edi Levstik iz Senuš pri Krškem.

Umrla je v Ljubljani gospa Viktorija Lampe, mati t. g. dr. Evgena Lampeta, bivšega drž. poslanca, deželnega odbornika itd. Naj počiva v miru!

d Na vask način je hotel v smrt. Oni dan je pri Karlovcu skočil iz vlaka neki Lazanovski iz poljske Varšave. Odpeljali so ga v bolnico. Ko so ga obvezali, se je sprivil v stranišče in se tam obesil.

d Na Reki se je ustrelil znani trgovec Edmund Pauk. Zapustil je 10 milijonov dinarjev. Bogastvo še ne osreči človeka.

d Roparski napad. Kmet Fran Tomškovič si je izposodil 6000 Din in je šel s svojo ženo na semenj, da bi si kupil kravo. V gozdu Dalanja pri Jastrebarskem ju je napadlo kar 6 maskiranih roparjev. Vsi so bili oboroženi. Podrli so z bokserji moža in ženo na tla in jima pobrali denar.

d Žival v človeški podobi. Dne 3. septembra je nenadoma izginila sestra znanega belgrajskega odvetnika g. Milenkoviča, gđc. Dana Milenkovičeva. Sele po desetih dneh, odkar je izginila Dana Milenkovičeva, je mogla belgrajska policija objasniti, kako se je zločin odigral. Policija je zaprla orožniškega podnarednika Živanljeviča, ki je na orožniški postaji svojemu tovarišu povedal, da je bil on tisti,

ki je Milenkovičevo zadavil. Živavljavič je namreč po dolgem obotavljanju policiji razjasnil vse, kako se je dogodek izvršil. Onega dne proti večeru je zagledal Živavljavič na neki klopi Milenkovičevo, ki je tam sedela in klicala na pomoč, ker je imela srčni napad. Živavljavič je njen položaj izbral in izvršil nad njo zločin. Zdravniki, ki so izvršili obdukcijo trupla, so izjavili možnost, da je Milenkovičeva umrla ne radi zadavitve, marveč radi močnega srčnega napada, ki je bil posledica Živavljavičevega zločina. Ko je orožnik Živavljavič videl pred seboj mrtvo Milenkovičevo, je takoj sklenil, da jo skrije. Spomnil se je na staro stranišče v topčiderskem parku in je zvelkel truplo naravnost tja. Tam je razkril par desk od straniščne jame in vrgel v jamo truplo nesrečne Milenkovičeve. Iz njene torbice pa si je vzel 600 Din, s katerimi si je kupil nov površnik in čevlje. Po zločinu se je takoj pokazal na topčiderski postaji. Truplo Milenkovičeve so našli na omenjenem mestu in že v soboto odredili pogreb. Za krsto Dane Milenkovičeve je stopalo nešteto najodličnejših Belgrajčanov. Listi poročajo, da bo brat rajne zahteval, da se truplo izkoplje. Zapisnik raztelesbe, kako je Danica umrla, še ni gotov. Daničin brat, advokat Milenkovič, se celo boji, da je zločinec sestro vrgel v jamo sicer onesveščeno, a še živo. Vendar raztelesba tega ni ugotovila.

d Loterija s krasnimi dobitki. Te dni se začno prodajati srečke efektne loterije v korist gradbe doma za služkinje. Kdor pozna mestno življenje, v katero je pogostoma pahnjeno tudi marsikatero kmetško dekle, ki si išče kruha, ta ve, da je hiša, v kateri bodo poštene služkinje našle svoje zatočišče za časa njihove brezposelnosti, v starosti in boleznih velikanskega pomena. Po vseh inozemskih mestih take domove že imajo. Čisti dohodek razpisane loterije naj pripomore do enake stavbe v Ljubljani. Srečke so zelo poceni. Le po pet dinarjev. Za to malo vsotico pa lahko zadeneš prvi dobitk sobno opravilo ali konja, v vrednosti 7000 Din, kar si boš pač sam izbral. Naslednji dobitki: šivalni stroji, kolesa, stenske ure, žepne ure, blago za obleko itd. Segajte po srečkah! Poskrbjeno bo, da bodo tudi v Vaši župniji na razpolago. Zrebanje se bo vršilo 1. decembra 1900.

d Za osveženje krvi pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef-grenčice! Po mnogih zdravnikih predpisana »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec,boljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo. - »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v specer. trgovinah.

d Gospa, svetujemo Vam, da pred pranjem trdo vodo omeščate z navadno sodo, nato pa perete samo s pravim terpeninovim milom »G a z e l a«.

d Nagrobne spomenike najceneje in v najnovejših oblikah dobite pri kamnoseško-kiparskem podjetju Fránjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

Semensko pšenico

ima oddati ali zamenjati za domačo
Fran Pogačnik, Ljubljana — Dunajska cesta 36.

PODOMOVINI

Vojaški pozdravi.

(Skoplje.)

Dovolite, da se vam tudi mi iz Skoplja oglasimo. Kar dobro nam gre. Res je vojaška disciplina huda, vendar vemo, da tako mora biti, če hoče država imeti dobre vojake, ki jo bodo branili. Sicer se pa kmalu vidimo. Naša služba gre proti koncu. Vsem pošljamo srčne pozdrave, vsi se veselimo vselega svidenja. Avg. Žagar, Prečna; Al. Ključevšek, Radeče; Joško Ivanc, Jože Gulič in Franc Pegan.

Pismo iz Kanade.

(Prince George.)

Ker že dolgo ni bilo dopisa iz te obljubljenega dežele, se pa jaz oglasim. Nahajam se v Prince George. Delavske razmere so tukaj letos prav slabe. Večinoma smo brez dela že 6-8 mesecev. Kakor kaže, bomo še do spomladi, kajti zima je tukaj. Tukaj je sama lesna industrija, drugega dela ni. Povsod sam gozd in parne žage. Parne žage so ustavile delo in stoji že eno leto. Večina Slovencev je šla na žetev v druge pokrajine. Ker jim železniska uprava ni dala popusta za vožnjo, se skrivaj poslužujejo tovornih vlakov in se jih tako dosti ponesreči. Pretečni mesec so bile volitve Mogoče se delavske razmere kaj zboljšajo do spomladi. Kakor tukajšnji časopisi poročajo, je vsako priseljevanje v Kanado iz Evrope zabranjeno. Naročam vaš tednik, prosim da mi ga pošljate. Pozdravljam vse bralce »Domoljuba«, zlasti znanca iz Loškega potoka! — Al. Knays, Ant. Car.

Nova zadruga.

(Iz Savelj.)

V Savljah pri Ljubljani smo ustanovili novo »Kmetijsko strojno zadrugo«, katera je že vpisana v zadržni register. Namen zadruge je olajšati in kolikor mogoče hitro vrstiti s svojimi stroji kmetijska dela članov. V načelstvo so izvoljeni najboljši vaščani Savelj in Kleč, ki so nam vsled svoje poštenosti porok, da jim je dobrobiti sovaščanov pri srcu. Ker je pristop mogoč vsakemu, pozivljamo sovaščane, da se vpišejo v zadrugo, od katere bodo imeli koristi. Nihče naj ne posluša onih, ki bi z grožnjami in neresnicno odvrčali ljudi od vpisa v zadrugo. Kdor bi begal ljudi, pokaže, da ni prijatelj sovaščanov.

Strelna in gasilno društvo.

(Dolnje Kamence pri Novem mestu.)

Dne 10. t. m. je udarila strelna v hlev pos. Franceta Hrvoľja na Dol. Kamencih. Hlev je bil takoj vseh v plamenu in tudi sosednje poslopje se je že vžigalo. Strah in trepet je nastal po celi vasi, ki šteje 47 stevilk. Da ni bilo večjega požara, gre zahvala domačemu gasilnemu društvu, ki je bilo v par minutah na mestu in ogenj omejilo. Vaščani, podprite naše gasilno društvo z denarnimi sredstvi ter pomagajte pri gradnji gasilnega doma, da vas bo društvo moglo vedno varovati nesreče.

Pokopališče.

(Šmarje pod Ljubljano.)

Opravki so me zanesli v lepo dolino pod Magadalensko goro. Kadar kam grem, si rad vse ogledam in tako me je zabilo tudi šmarsko pokopališče. Nič čudnega. Tako lepa je njegova lega ob glavni cesti, da si že kar predstavljaš, kako vzorno mora biti urejevana tako ležeča božja njiva. Ali, moje pričakovanje je bilo varano. Mesto skrbno gojevanih grobov, sem našel pozabo, mesto skrbno gojevanih grobov, reda zmedo in vprašal sem se: kako je mogoče, da imajo sicer tako dobri farani tako malo spoštovanja, ljubezni do svojih rajnih. Resnično, kako lepše bi bilo lahko to pokopališče! Ali ne bi mogli biti vsi grobovi tako lepo oskrbovani kakor so nekateri, redki: Dolina, ki je polna peska, ga nima za okrog grobov nič! In farani, ki tako ljubijo rože, jih nimajo za na gomile svojih dragih. In vsa ta trava, vsa ta nesnaga ob

zidu, kako je to žalostno. Včasih ne veš, ali stojiš na grobu ali ne, da o otroškem oddelku sploh ne govorim. In nered! En grob je krajši, drugi daljši, vrste so v krivem neredu, med nekaterimi grobi nič prostora, med drugimi preveč. In kako bi se dale vrste napraviti lepo vzporedno z glavno potjo po sredi. In tudi pot bi bila lahko mnogo lepša. Vidite, dragi farani, kako sem si natančno ogledal vaše pokopališče. Saj ne rečem, da nisem videl nič lepega, ali lepše bi bilo pa lahko vseeno. Če bom še hodil skozi Šmarje, bom seveda na pokopališče zopet šel. In če hočete, da ne bom več na ves glas povedal svojega mnenja, potem lepo storite svojo dolžnost in na grobe rajnih bolj pazite. — A. G.

Poučni izlet naših kmetovalcev.

(Iz Škocjana.)

8. in 9. septembra je naša Živinorejska zadruga priredila poučni izlet, katerega se je udeležilo 21 članov. Potovali so ves čas z autobusom, kar je pač najbolj praktično. V dveh dneh smo ogledali toliko, kolikor v štirih ne bi mogli, če bi potovali z vlakom. Naši izletniki so se ustavili najprej v Ljubljani, kjer so si ogledali jezensko razstavo na velesesjmu. Potem so se odpeljali na Gorenjsko, med potom so se ustavili na Brezjah in so zvečer prispeli v Gorje. Tam jih je ljubeznivo sprejel g. Jan, ki jim je razkazal svoje hleve, svinjake, živino in prašiče, pojasnil velike uspehe živinorejske zadruge in razkazal prostore Kmetijskega društva. Pozno v noč je g. Jan pripovedoval o svojih prizadevanjih za izboljšanje kmetijstva, predvsem živinoreje in v uspelih, ki jih je dosegel. Naši kmetovalci so ga z zanimanjem poslušali in morali so priznati, da je treba doma še veliko delati, predno bodo dosegli to, kar drugod že imajo. Iz Gorij je držala pot izletnikov proti domu. Na potu so se ustavili v Kranju, kjer so si ogledali tovarno »Jugočeške«. Naslednja postaja je bila Mlekarska šola v Skofji Loki, potem je šlo proti Ljubljani, kjer si je tudi bilo treba ogledati več stvari, ki zanimajo naše kmetovalce. Klavnico jim je razkazoval g. živosozdravnik Rigler. Vsi so občudovali njeno ureditev. V Marjanišču so si ogledali gospodinjstvo šolo ter hleve z lepo živino. Zadnja postaja pa je bila žrebčarna v Mostah, kjer so si izbrali lepega žreba. Potovanje je bilo s tem izrpano. Da pa bi bil zaključek dolenski, so si za slovo ogledali še unionsko klet, potem so se pa vrnilo domov zadovoljni, ker so imeli priliko videti toliko koristnega.

Slavlje Malega šmarna dan.

(Naklo.)

Časovne in krajevne potrebe so priklicale v novo življenje otroški Marijin vtrec. Bil je svojčas že pri nas. Ustanovil in vodil ga je kot nakelski kaplan g. spiritual Šimenc. Potem je bil večletni naslednik. Večina takratnih deklic je danes v dekliški marijanski kongregaciji. — Razmere so nas silile, da mladino čim tesneje zvežemo z Bogom, s Cerkvijo. Soli in starem naj bi pri težkem vzgojnem delu pomagal še Marijin vtrec, ki je šola vseh kreposti. Stariši so doumeli pomen te ustanove, zavedajoč se, da bodo njihovi otroci tembolj njihovi, čimbolj bodo božji. Današnji čas ne rabi polovičarskih ljudi, treba je značajnih. Ti pa rastejo le iz semena, ki ga sejata vera in Cerkev. Naklanci to vedo in razumejo, saj pretežna večina njih je dobra, versko trdna in bi rada take imela tudi otroke. Zato so jih poslali kar 128 v Marijin vtrec, 58 dečkov in 70 deklic. Med njimi tudi take, ki še v šolo ne hodijo. Prav je tako! Mlada srca so najbolj dovzetna in sprejemljiva. — Ganljiv je bil sprejem vseh teh otrok, ki se je vršil na praznik Mar. rojstva. Vabljeni so bili k sprejemu tudi stariši in so se v častnem številu odzvali. So se tako iz nagovora še boljše seznanili s cilji Mar. vtrec in spoznali njegovo veliko potrebo. Daj Bog, da bi to prvo navdušenje ne ponehalo, marveč bi ga stariši v otrocih podžigali in krepili! Vemo namreč iz izkušnje, kako rad se prvi ogenj poleže. Otro-

ke navadno sodimo po starših. Zato je zdaj na njih dolžnost, da se izkažejo v svojih otrocih. Naj njih spominjajo na sprejemni dan in podpirajo stremeljenja Marijinje vrta! — Vseh 128 otrok je dobilo čudodelno svetinjo na modrem traku, ki se jim je pripela na prsa v eden spomin, da so zdaj Marijini otroci, njej posvečeni. Tudi podočica s pravili, katero je vsak otrok prejel, je resen opomin, tako otrokom, tako staršem. Posvetilna pesem, ki so jo h koncu otroci zapeli, govori tudi o pravem veselju, ki ga bodo otroci uživali. — Kakor se iz Nakla čujejo ven v svet žalostne vesti, tako je pa ta današnja tembolj razveseljiva in upanja polna.

Bolezen vzgledne matere. Že dolgo časa leži težko bolna Zibertova mama na Pivki. Bolezen ji pije življenjske moči, a nã tožbe iz njenih ust, samo kadar jo žejja, rahlo poprosi za požirek pijače. Družina in mi vsi želimo, da bi jo Bog še ohranil.

Naša šola je z novim šolskim letom dobila tretjo učno moč z gđeno. Franjo Ložarjevo. Poučuje najmanjše. Naj se vživi med nas in živi z veseljem med nami in z nami! — Marsikomu se je v začetku leta zdelo čudno, da je bilo odslovljenih za eno leto 15 na novo vpisanih šolskih otrok. Je pa vzrok tale: Šola se je spreminila v trirazrednico. V vsakem razredu sta dva oddelka, zato je številno otrok zelo veliko. Za prvi razred je bilo prvotno določenih 70 otrok. Da je pouk v takem razredu skoro nemogoč, bo vsak lahko sprevidel. Zato si je gospod upravitelj hotel pomagati na ta način, da bi poslal

Priloga se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincaroeva 2

nekaj otrok iz prvega razreda višje skupine v drugo razred nižje skupine. Tako bi se razredi približno izenačili in poduk omogočili. Pa mu na višjem mestu tega niso odobrili, zato se ni dalo narediti drugače, kot da se nekaj najmlajših otrok pošlje nazaj domov. Naj ne bo zaradi tega nepotrebnega razburjenja in pritoževanja. Zatenkrat ni druge pomoči; kvečjemu, da bi se prvi razred razdelil v dva posebna oddelka. Tako pa bi bilo treba še četrte učne moči in bi imeli že letos spet nova bremena.

Nova šola.

Lom-Sv. Katarina.

Ponedeljek, 15. t. m. je bil važen dan v zgodovini naše mlade faze. Šolsko sv. mašo smo začeli pouk na novi dvorazredni šoli. Šole dosedaj sploh nismo imeli, ampak so hodili otroci iz Loma in cele občine v Tržič v šolo. Sedaj smo si pa zgradili doma lepo, po novem urejeno šolo, kar celo palačo. Dolga 18 m, 16 m široka ima v pritličju 2 šolski sobi in druge prostore, v 1. nadstropju podstorno stanovanje za upravitelja in še za drugo učiteljsko moč. Le škoda, da ni mojster, ki je delal načrte, obilnega prostora bolje izrabil. Spodaj je poleg kletã še poseben prostor. V nedeljo, 14. t. m. popoldne ob 3 smo imeli slovesno blagoslovitev. Zbrali so se polnoštevilno vsi farani in veliko drugih. Domači g. župnik je izvršil blagoslovitev, ob katere sklepu so zapeli pevci »Povsod Boga«. Po končanem obredu je nagovoril zbrane okr. nadzornik g. Rus iz Kranja.

Govoril je še v imenu tržičkega učiteljskega vodja mešč. šole g. A. Lajović. Isti dan, 15. septembra je bila otvorjena še druga nova šola v naši občini, enorazredna v Zg. Dolini (pri Putehofu), ki pa spada pod župnijo Tržič. Dne 8. septembra jo je blagoslovil tržički g. župnik. V lomsko šolo hodi 76 otrok, v dolinsko 40. Stala je dolinska okoli 500 tisoč dinarjev. K gradnji je veliko pripomogel tudi g. baron K. Born, ki je daroval za šolo v Dolini stotisoč dinarjev in ves stavbeni les. Čeprav so končno prispevali z darova še ostali občani, in bivši obl. odbor z večjo podporo, se je morala občina zadolžiti za 470 tisoč Din.

Z ozirom na te velike žrtve pričakuje ljudstvo, da novi šoli ne bosta le olajšali otrokom telesnega trpljenja pri hoji v šolo, ampak jim nudili res dobro versko vzgojo in pravo izobrazbo. Kmetstvo ljudstvo, ki je tu v večini, pa upa, da se bo šolska in odrasla mladina v teh šolah poučevala tudi v kmetijstvu in navajala k ljubezni do rodne zemlje in njene oskrbe.

Smrt.

(Sv. Gora pri Litlji.)

Od meseca aprila se smrt v naši zdravi fari ni oglasila. Toliko bolj žalostno pa so peli zvonovi pri dveh pogrebnih preteklega tedna. Mali šmarer, naš glavni praznik je na Sv. Gori potoke mirno, ne pa tako na Münshah, kjer je ta dan na večer nastal pretep in so nekateri fantje prav podivjano stekli 31-letni. Avg. Vozel, da je ta v hudih bolečinah po nekaj dneh umrl. Zasluzeni kazni pretepači ne bodo odšli. — V bolnico je bil prepeljan in je še isto noč tam previden umrl 46-letni družinski oče Kovac J. po domače Cesar, dolgoletni občinski odbornik, dober čebelar in lovec, daleč na okoli znan in posebno priljubljen pri domačinih, katerim je tako rad pomagal. — Počivaj v miru!

Prosvetno društvo.

(Krško ob Savi)

Deset let mineva, odkar je nepozabni blagopokojni gospod župnik in pesnik Leopold Turšič z veliko vneto ustanovil naše prosvetno društvo in s pomočjo poštovanih prijateljev — zlasti še s pomočjo spoštovane Puntarjeve in Gnučarjeve družine — pripravil v cerkveni hiši primerno društveno dvorano. Kako lepo bi se bilo društvo najbrž razvilo če ne bi bila zavratna jektika prežgodaj spravila, zmoglega gospoda župnika v prerani grobi — Pa kljub temu je društvo zlasti zadnja leta s svojim delovanjem dokumentiralo da ga ni volja obenem z g. Turšičem umreti. Saj je samo v zadnjih treh letih vprizorilo okrog 15 iger, priredilo ducat poučnih predavanj in ena po učni (sadjarski) tečaj in to kljub temu, da mu — sredi Krškega — manjka v prvi vrsti duševnih sotrudnikov. Novih uspehov pa si društvo obeta v bližnji bodočnosti, ker se zanje na novo zanima nekaj agilnih in v društvenem življenju preizku-

33

RAZNO

Koliko besed gre na dopisnico. Belgijec August Meunier je napisal z drobno pisavo na eno samo dopisnico 17.131 besed. Do lani je držal rekord ali prvenstvo neki Amerikanec z 11.000 besedami.

Medeni tedni. »Jed ni danes zopet za nič.« — »Meni pa je popolnoma všeč, moja draga Jožica.« — »Preskrbeti si moram drugo kuharico.« — »O, tako — kar precej zapodi to izpod strehe. Jaz sem namreč mislil, da si ti skuhala to jed.«

Cvetoča obrt. Na Cerknem je že pred vojno cvetela Škodova tovarna topov in drugega vojnega orodja. Zalagala je skoro vse države z orožjem. Po vojni so mislili, da bo tovarna zaprta. V resnici pa je ravno narobe. Prej je delalo notri 35.000 delavcev, danes jih je okoli 5000 več. Saj ni nič čudnega, ko so odkrili, da se celo na Kitajskem strelja s Škodovimi topovi.

Boj s orlem. Nekli lovec je v južnotirolskih kribih obetrelil mogoč-

Hector Malot:

Brez doma.

Roman.

Ko sem nastavlil drugo kitico, sem zagledal moža v suknjiču in s klobukom na glavi, ki je prišel k nam.

Vendar žel!

In pel sem še z večjo vneto.

»Hajdi, kaj pa delaš tukaj grdi zanikrnež,« je zavpil nad menoj.

Prihahal sem prepaden vsled tega vzklika, in ko je prihajal bliže, sem neumno zijal vanj.

»No, kaj ne boš odgovoril?«

»Saj vidite, gospod, pojem.«

»Kaj imaš dovoljenje, peti na našem javnem trgu?«

»Ne, gospod.«

»Tedad se poberi, če ne, Te spravim v luknjo.«

»Toda, gospod...«

»Nazivaj me, gospod stražnik, in potem se spravi odtod, berač grdi!«

Stražnik! Vedel sem po zgledu svojega gospodarja, kako nevarno je upirati se policistom in občinskim stražnikom.

Nisem čakal, da mi ukaže v drugič, obrnil sem se, kakor mi je bilo zapovedano in hitel po poti, po kateri sem bil prišel.

Berač, je rekel! To vendar ni bilo res, saj nisem prosjačil. Pel sem in to je vendar moje delo.

V petih minutah sem zapustil to negotojubno, a dobro čuvano občino. Psi so šli za mano s poveše-

nimi glavami. Gotovo so razumeli, da se nam je kaj hudega pripetilo.

Od časa do časa me je Capi prehitel, se obrnil proti meni in me radovedno ogledoval s svojimi očmi. Vsak drug na njegovem mestu bi me bil vprašal, toda Capi je bil predobro vzgojen, da bi si dovolil neskromno vprašanje in zadovoljil se je s tem, da je le kazal svojo radovednost. »Videl sem, kako se mu čeljusti tresejo od napora, da bi zadržal lajanje.

Ko smo bili dovolj oddaljeni, da se nam ni bilo treba več bati krutega nastopa stražnika, sem dal znamenje z roko in v trenutku so stopili psi v krog pred mene, Capi v sredi upirajoč svoje oči nepremično vame.

Bil je čas, da jim dam pojasnilo, katerega so pričakovali.

»Zapodili so nas, ker nimamo dovoljenja za igranje.«

»No in?« je vprašal Capi s kretljivo svoje glave.

»No in, tedaj bomo spali pod mišim nebom kjer-sibodi, brez večerje.«

Pri besedi večerja je nastalo splošno mrmranje. Pokazal sem svoje tri solde.

»Saj veste, da je to vse, kar nam je ostalo. Če napravimo te tri solde nocoj, ne bomo jutri imeli kaj za kosilo. Sicer pa, ker smo danes že jedli, je bolje, da mislimo na jutri.«

In vtaknil sem svoje tri solde nazaj v žep.

Capi in Dolce sta vdano povesila glavo, toda Zerbino, ki ni bil vedno pokoren in ki je bil povrh še sladkosnedež, je kar naprej godrnjal.

Gledal sem ga strogo, a ga nisem mogel pomiriti. Obrnil sem se torej na Capija in mu rekel:

»Razloži Zerbino, kar sam noče razumeti! Odrči!

šenih članov. Polživiti društva naj služi tudi je-
sencni občini, ki se vrši v nedelje 23.
sept. t. l. ob pol 11 dop. v Društveni dvorani
cerkvene hiše. Baš s tem namenom bo ob tej pri-
liki predaval tajnik Prosvetne zveze iz
Ljubljane g. Zor Vinko o dolžnosti in po-
menu prosvetnega dela med katoličani. Obemom
bo izpredelal društvenih pravil in
volitev novega odbora. Zato vabimo na
to važno zborovanje vse prijatelje društvenega
življenja. Pripeljite in povabite tudi znance in so-
sede s seboj, — posebej še vi fantje in dekleta,
tako iz Trške gore kot Pijavškega, iz Gore in
Ceste in Črečča in Gnut in drugih obmejnih vseh,
pa tudi iz prosvetno probujenega Krškega samega.

Smrtna kosa. (Dražgoše)

V nedeljo, 21. t. m. ponoči je na naglo
umrla mlada mati Alojzija Solar, stara 28 let. Bila
je že kot dekle zgladna Mar, družabnica in je ve-
liko delovala pri prosvetnem društvu. Kot žena je
bila vzor prave gospodinjice in dobre matere. Kljub
temu da v Dražgošah že nad pol leta nimajo svo-
jega župnika, je doživela izredno milost provi-
dene smrti. Ob tej priliki smo vsi spoznali, kako
potrebno bi bilo, da pride čim prej stalni dušni
pastir v našo župnjo.

Smrtna kosa. (Podlipa pri Vrhniki.)

V petek, 19. t. m. je po daljši, mučni bolezni
umrl Brkič Jerob v starosti 23 let. O njegovi pri-
jubljenosti med nami je pričala obilna udeležba
gosilcev, pevcev in drugih, ki so ga spremili na
njegovi zadnji poti na pokopališče. Bodi mu zem-
lja lahkaj!

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE.

(Mirna peč.)

Preteklo nedeljo, t. j. 14 sept. je prišel k
nam naš stari prijatelj-kapitelj, vikar iz Novega
mesta g. Franc Kek ter nam predaval o prav
zanimivem predmetu — o tajnostih našega du-
ševnega življenja. Pri tem nas je podučil zlasti
o oni vrsti strahov, ki se javljajo pod raznimi
znamenji, ali kakor to ljudstvo imenuje »sah-

se moramo danes drugemu obedu, če hočemo užiti
jutri enega samega.«

Takoj je Capi s tačko udaril svojega tovariša in
vnelo se je med njima prerekanje.

Nisem razumel, kaj je Capi govoril Zerbino, ker
psi sicer razumejo človeško govorico, človek pa no
pasje. Videl sem le, da se Zerbino ni dal prepričati
in da je še nadalje zahteval, da zapravimo takoj še
one tri solde. Capi se je moral ujeziti in šele ko je
pkazal svoje zobe, se je vdal Zerbino in je utihnil,
ker ni bil posebno hraber.

Mir je bil torej napravljen, morali smo se le še
pobrigati za prenočišče.

Ker je bilo vreme lepo in dan topel, ni bilo pre-
nočevanje pod milim nebom v tem letnem času nič
hudega. Treba se je bilo le urediti tako, da nam ne
bi mogli volkovi blizu, če jih je sploh kaj v deželi in
kar se je meni zdelo še dosti bolj nevarno — da ne
bi prišli stražniki! Saj so nam bili ljudje bolj nevarni
kot divje živali.

Morali smo torej hoditi naravnost za nosom po
beli cesti do pripravnega ležišča.

To smo tudi storili.

Cesta se je vlekla, kilometer je prišel za kilo-
metrom in že so ugasnili zadnji žarki zahajajočega
solca, ko še nismo našli primerne kraja za pre-
nočišče.

Morali smo se torej odločiti, za karsibodi.

Ko sem sklenil, da se ustavimo, da prebijemo
noč, smo bili ravno v gozdu, katerega so tu pa tam
prekinjale goličave; sredi teh goličav so se dvigale
granitne skale. Kraj je bil prav žalosten in zapuščen
in ker nismo imeli drugega na izbiro, sem mislil,
da bomo že med temi skalami našli zavetje proti noč-
nemu hladu. Mislil sem predvsem na Joli-Coeurja in

nie, Od zanimivega predavanja smo odnesli ve-
liko koristi. — Nato je imelo prosvetno društvo
svoje redni občni zbor. Pred volitvami novega
odbora je naš bogoslovec J. J. podal kratko, a
resno poročilo o ustanovitvi našega »Izobraže-
valnega društva« in o zgraditvi našega slavno-
znanega — lesenega doma. Odkrito je razgalil
vsa nasprotiva, na katera je naletel tiste čase
(t. j. 1918—1922) tedanji g. kaplan Poje, kateri
pa je z velikimi stroški vsa nasprotva prema-
gal ter postavil fari za prvo silo ognjišče iz-
obrazbe. Kot je bilo brati na obrazih množšte-
vilnega občinstva so ostre, a upravičene besede
poročevalca segale do srca in upati je, da bomo
mogli v kratkem tudi v Mirni peči pokazati nov
— lepo zidani društveni dom, kakršen se za
tako farno, kot je Mirna peč, tudi spodobil —
Nato so se vršile volitve: v odbor so bili izvo-
ljeni prav idealni in za izobrazbo fare navdu-
šeni člani prosv. društva.

Belokranjski kotiček.

Oh to vreme.

To nam gre pa že kar na živce. Saj bo
morda solnce tedaj, ko boste to čitali, ali sedaj-
le je res, da se človeku kar toži, zakaj slabo
se s tem obeta. Kaj drugod, koder ni trte. Vedno
se lahko tolažite: bo pa solnce jutri. Nam pa
vsaka ploha in vsak dežek odplavlja vino in
naplavlja kislico, ker grozdje gnije in je treba
toraj misliti na prezgodnjo trgatve. Če bo še
par dni tako, bo malo dobrega vina. Umno kle-
tarstvo more sicer tudi iz manj dobrega blaga
napraviti prav dobro vino, toda vsak ni stro-
kovnjak.

Dekleta so šla roman.

Pa kako lepo je bilo. Ne samo obrabi so se
smehljali, temveč tudi solnce je bilo dosti rado-
darno one dneve 8. 9. in 10. septembra, ko je
šlo 60 deklet iz metliške fare roman k Mariji na
Brezje in na Bled. Tudi ena ploha jih je po-
zdravila — pa to je bilo le za dobro voljo
in za smeh. Kaj vse so videle in doživele one
tri dni! Kako ne! Saj je vsakemu Dolenjcu,

Belokranjcu pa še bolj, največja želja, pač
med prvimi za nebosi, da pride na Gorenjsko,
obišče Marijo in pozdravi krasoto gorenjskih
gora. Ogletovalce so si tudi Kranj in Ljub-
ljano in taka je bila njihova beseda: čež en
teden bi že spet rada šla! Vodil jih je g. prost,
ki je tudi z romarjem prav zadovoljen. Pač
tako je pri nas v Belokranju, da nam pogosto
hite naše misli tja gori čez Gorjance, in če le
moremo in vtegnemo pa hitimo za svojimi
mislimi tudi mi sami: Navadno sodijo, da je
dežela upanja na vzhodu, nam se pa vse zdi,
da je solnce to naše upanje prineslo že čez
tja proti zapadu, gori proti srcu Slovenije.

Radio.

Vsok delavnik: 12.00: Dnevne vesti, plošče,
15.00: Čas, borza, plošče. 18.00: Radio-orkester,
22.00: Poročila.

Četrtek, 25. sept.: 19.00 Srbsolvaščina,
19.30 Telesna vzgoja otrok, 20.00 Zenski por-
treti iz svetovne literature, 20.30 Samospevi
g. Stjepana Ivelja, člana marib. nar. gledali-
šča, 21.30 Slovenski šramel kvartet.

Petek, 26. sept.: 19.00 Francoščina, 19.30
Moj dom, moj ponos, 20.00 Molitev v ariji in
pesmi, poje Marjan Rus; Samospevi gđ. Meze-
lovc, 21.00 Radio orkester.

Subota, 27. sept.: 19.00 Angličščina, 19.30
Aktualna ura, 20.00 Plošče, 20.30 Prenos iz
Belgrada.

Nedelja, 28. sept.: 9.30 Prenos cerkvene
glasbe, 10.00 Versko predavanje, 10.20 Kmetij-
ska ura, 11.00 Radio-orkester, 12.00 Tedenski
pregled, 15.00 Nasveti za kmeta, 15.30 Trnovski
pevski zbor, 16.30 Novačan: Veleja — drama,
19.30 Dvorak: Slovanski plesi, prenos iz Prage.

Ponedeljek, 29. sept.: 19.00 Poljščina, 19.30
Kontrola mleka pri nas in drugod, 20.00 Valč-
kova ura, izvaja Radio-orkester.

Torek, 30. sept.: 19.00 stroj v hiši in v
kuhinji, 19.30 Nemščina, 20.00 Žena in litera-
tura, 20.30 Prenos iz Zagreba.

Sreda, 1. okt.: Opoldanski program odpade,
19.00 Ruščina, 19.30 Ura dobre knjige, 20.00
Koncert češke filharmonije, prenos iz Prage.

nase, ker za pse se nisem bal. Za njih ni bilo nevar-
nosti, da si nakopljejo mrzlico, če prenočijo na pro-
stem. Nase pa sem moral paziti, ker zavedal sem se
svoje odgovornosti. Kaj bi počela moja četa, če zdo-
lim? Kaj bi imel početi jaz sam, če bi imel postreči
Joli-Coeurju?

Zapustili smo cesto in zgubili smo se med ka-
menje, in kmalu sem opazil ogromno granitno skalo,
ki je visela čez, tako da je tvorila nekakšno streho.
V tako nastalo duplino je veter nanesel visoko leži-
šče smrekovih igel. Boljšega si nismo mogli želeti:
Mehko ležišče in streha nad glavo. Manjkal nam je le
še kos kruha za večerjo. Toda na to smo morali po-
zabiti. Sicer pa pravi pregovor: »Kdor spi, je pove-
čerjal.«

Preden sem zaspal, sem pojasnil Capiju, da se
za stražo zanašam nanj, in mesto, da bi dobra žival
legla k nam na smrečje, je ostal zunaj na straži. Bil
sem pomirjen, ker sem vedel, da se nam nihče ne
bo približal.

Čeprav sem bil tedaj iz tega stališča popolnoma
miren, vendar nisem takoj zaspal, ko sem se iztegnil
na iglasto ležišče. Imel sem Joli-Coeurja zavitega v
svojo suknjo, Zerbino in Dolce pa sta ležala ob mojih
nogah. Zaspal zato nisem, ker je bila moja skrb večja
od utrujenosti.

Današnji dan, prvi v našem potovanju, se je tako
nesrečno končal, kaj bo šele jutri? Lačen sem bil in
žejen, imel pa sem le še tri solde. Če sem jih še tako
obračal v žepu, jih ni hotelo biti več: eden, dva, tri.
Vedno sem se ustavljal pri tretjem.

Kako naj redim svojo četo? Kako samega sebe,
ako ne najdem jutri ali v naslednjih dneh prilike za
predstave? Odkod naj vzamem nagobčunke? Odkod

nega orla ravno v trenut-
ku, ko se je v drzemem za-
letu spustil z višave na
plnlega majka. Zadel
kralj plin in je takoj po-
pustil plen in se pogzal
v lovac. Ker je lovec s
strelom že izžrpal muni-
cijo, se je moral razjarje-
nemu napadalcu postaviti
v bran s krepko hrbov-
sko puščico. Toda tudi ta
je bila prešibka. Šele z
lovskim nožem je pre-
plinjeni lovec obvdal iz-
redno silnega orla, ki je
meril z razprtimi krili
ekoro dva metra in pol,
ter ga ubil.

To je pa letno. Razgo-
vor med dvema zakonski-
ma možema: »Kaj rečeš
svoji stari, ko prideš po-
noči pozno domov?« —
»Samo: dober večer! Vse
drugo pove ona.«

»Hudičev« hotel. Na
otoku Izlandu, na Japon-
skem in sploh po deželah,
kjer je dosti ognjenikov,
so začeli izrabljati iz oca-
ja zemlje uhajajočo paro.
Na poseben način pa bodo
izrabili pline, ki uhajajo
iz vulkana Kitanea na Ha-
vajske otokju sredi Ti-
hega oceana. Vansko leto
si prihaja na tisoče Ame-
rikancev ogledovat zani-
mlivi prirodni pojav. Zato
so za turiste zgradili v
podnožju gore velik ho-
tel, kjer bodo kurili le s
vulkanskimi plini. Te bo-

J. V.:

Novi kazenski zakon.

(Nadaljevanje.)

Očuvalna sredstva.

Nekateri zločinci so nepoboljšljivi; naj bo zločinec desetkrat kaznovan n. pr. radi tatvine, enajstič bo zopet kradel. V novejšem času so celo nastopili znanstveniki, ki so učili, da je pravi zločinec sploh že rojen kot zločinec in da je zato kaznen zanj brez smisla. Zahtevali so, naj se taki zločinci ne kaznujejo, pač pa spravijo na varno, tako, da bo človeška družba zavarovana pred njimi. Ti znanstveniki gredo v svojih trditvah in zahtevah seveda predaleč, ali nekaj resnice pa je vendarle na tem. V resnici so nekateri zločinci že po svoji izkvarjeni naravi bolj nagnjeni k zlim dejanjem in tudi večkratna kazen nič ne izda. Pred takimi se mora družba pač zavarovati. Naš zakon je zato ustanovil tudi taka sredstva — tako zvana očuvalna sredstva. Namen teh je, zavarovati družbo pred storilčevimi zlimi nagnjenji s tem, da se storilec onemogoči zločinsko početje, storilec samega pa navažati k poboljšanju.

Taka očuvalna sredstva so:

1. *Pridržavanje nevarnih zločincev.* — Če je bil kak naš državljan že trikrat obsojen zaradi zločinstva, katerega je storil naklepoma, na robijo, pa stori v času petih let, odkar je prestal zadnje kazni, novo (torej četrto) naklepno zločinstvo, se pridržati po prestani (četrto) kazni še nadalje, če se da po storjenih dejanjih in njegovem

življenju sklepati, da je nevaren za javno varnost. To odločbo izreče sodišče že obenem s sodbo radi zadnjega kaznivega dejanja; vendar to pridržanje ne sme trajati dlje nego 10 let. V tej dobi pa ne biva tam, kjer je prestajal kazni, temveč v posebnem zavodu ali vsaj v posebnem oddelku kazenskega zavoda in se strogo drži na delu. Tak pridržani obsojenec pa sme biti že poprej pogojno odpuštěn in to že tri leta po prestani kazni, če se more smatrati, da ni več nevaren za javno varnost. Če sodišče pogojnega odpusta v nadaljnjih treh letih ne prekliče, se smatra obsojenec za popolnoma prostega. — Če pa je tak storilec *inozemec*, pa se izžene iz države.

2. *Prisilna delavnica.* — Po starem avstr. kaz. zakonu je bila prisilna delavnica stranska kazni, po našem pa je zdaj očuvavno sredstvo. Če spozna sodišče, da je oseba, ki je pri potepanju, beračenju ali vlačuganju storila kakršnokoli uredno kaznivo dejanje (t. j. tako, ki se preganja uradoma), pa je bila pred tem že kdaj kaznovana, nagnjena k izvrševanju kaznivih dejanj, a je sposobna za delo, jo obsodi radi dotičnega kaznivega dejanja, obenem pa s to sodbo izreče, naj se odda po prestani kazni v prisilno delavnico. Tu se sme pridržati najmanj eno leto, največ pa pet let. Tudi tu je možen pogojen odpust pod istimi pogoji kot sem jih navedel zgoraj.

3. *Zavod za zdravljenje ali čuvanje.* — Če sodišče spozna, da je treba storilec, ki ni vračunljiv, pa je nevaren javni varnosti, oddati v zavod za zdravljenje ali čuvanje, odredi to oddajo. Storilec sicer orosti ob sodbo, nato pa odredi, naj se odda storilec

v tak zavod. To pa stori sodišče tudi tedaj, če spozna, da sicer tak storilec ni nevaren javni varnosti, pač pa, da je oddaja v tak zavod koristna za storilca samega. — Isto velja za osebo, ki sicer ni popolnoma nevrčunljiva, vendar pa je njena vračunljivost zmanjšana; taka oseba se sicer obsodi na kazni (ki se v tem slučaju omili), a se odda takoj v zavod za zdravljenje ali čuvanje. Čas, ki ga taka oseba prebije v zavodu, se vračuna v prostostno kazni (če je obsodena na prostostno kazni). Če je prestala oseba ves čas prostostne kazni v takem zavodu, je z odpuštitvijo iz zavoda prosta, ako pa ne, mora ostane kazni preštati v kazenskem zavodu. Odpusti se iz zavoda tedaj, ko sodišče po zdravniškem pregledu spozna, da je nadaljne zdravljenje ali čuvanje zanjo nepotrebno (kadar ozdravi).

4. *Zavod za zdravljenje pijancev.* — Če sodišče ugotovi, da je storilec kaznivega dejanja *pijanec*, sme odrediti, da se odda v zavod za zdravljenje pijancev. V tem zavodu sme ostati najdalje dve leti, sodišče pa ga sme izpustiti že prej, če uprava tega zavoda sporoči sodišču, da je ozdravljen.

Pijanci so lahko dvoje vrste: taki, ki so nevrčunljivi, t. j. pri katerih sta volja in spoznanje radi rednega opijanja tako izkvarjena, da pijanec ne ve več, kaj dela in pa taki, pri katerih je vračunljivost le zmanjšana (pri katerih sta volja in spoznanje radi pijanstva oslabiljena). Pijanec prve vrste bo radi te svoje lastnosti oproščen od obsodbe, vendar pa sme sodišče kljub temu odrediti, da se odda v zavod na zdravljenje; pijanec druge vrste pa se obsodi na kazni (ki se v tem slučaju omili), a sme se

34

do napeljali po ceveh pod kofle z vodo in ta bo grela in kuhala. Ni dvoma, da bogate ameriško turistična nova močno vleča.

Govoriti ne more, a pajo lahko. Da je resnica in trditve, ki pravi, da so človeški možgani razloženi v odseke, in da ima vsak odsek svoj poseben delokrog, je dokazal nek zanimiv slučaj v bolnišnici v Kopenhagenu na Danskem. Neka ženska, stara 50 let, je izgubila dar govora, a izhazalo se je, da klobj temu že vedno lahko paje. Potrebno je, da kdo drugi začne kako pesem in ona se mu takoj pridruži. To kaže torej, da je godbeni odsek v možganih ločen od odseka za govorjenje.

Takih ravnateljev pa ni mnogo. V Sydneju v Avstraliji so ponudili ravnateljstvo mesto avstralskih železnic znanemu finančniku Williamu Clearju. Določili so mu plačilo 7500 funtov. Toda Clear je to ponudbo ogoričeno odklonil in je izjavil, da sprejme ravnateljstvo je pod tem pogojem, če mu plačilo znašajo na 5000 funtov. Seveda so to sprejeli (1 funt je 276 dinarjev.)

dovcljenje za petje? Kaj bomo res vsi morali umreti od gladi pod grmom v kakem gozdu?

Ko sem predel te žalosine misli, sem opazoval zvezde, ki so se svečile na temnem nebu. Nobena sapica ni pihala, povzd. tišina, niti list ni zašušljal. Niti ptičjega krika, niti ropotanja voza na cesti ni bilo slišati. Kakor daleč mi je segalo oko v modrikasto temo, povsod samota. Kako smo bili zapuščeni!

Čutil sem, kako so se mi crosile oči in kar nakrat sem začel jokati.

»Uboga mati Barberina! Ubogi Vitalis!«

Vlegel sem se na trebuh in neutolažljivo jokal v dlani. Tedaj sem začutil toplo sapo v svojih laseh. Hitro sem se obrnil, pa se je pritisnil na moj obraz dolg, nežen in gorak jezik. Bil je Capi, ki je slišal, da jckam in me je prišel tolažiti, kot mi je bil že prišel na pomoč ono prvo noč mojega potovanja.

Z obema rokama sem ga objel okrog vratu in ga poljubil na moker gobček. Tedaj je dva- ali trikrat zamolklo zatulil in zdelo se mi je, da joka z menoj.

Ko sem se prebudil, je bil že svetel dan. Capi je sedel pred menoj in me gledal. V vevah so prepevale ptice. Iz daljave je zvonilo Marijino češčenje. Solnce je stalo že visoko na nebu in je pošiljalo tople žarke, ki so enako ogrevali telo in srce.

Hitro smo se napravili ter se napotili v smeri, odkoder je prihajalo zvonjenje, kajti tam je bila vas in tam je gotovo bil tudi pek; če je človek šel spat brez kosila in brez večerje, se lakota oglašča ob zgodnji uri.

Moj načrt je bil gotov. Sklenil sem, da izdam vse tri solde, naj pride po tem, kar hoče.

Ko smo prišli v vas, mi ni bilo treba šele popraševati po peku. Nos nas je peljal naravnost k njemu. Imel sem skoraj tako izrazit vonj kot moji psi

in sem že od daleč zavohal sladki duh po toplem kruhu.

Če stane funt kruha pet soldov, tedaj smo za tri solde dobili vsak bore majhen košček in kaj hitro je bil naš zajtrk končan.

Bil je čas, da se ozrem po priliki, kje naj ta dan kaj zaslužimo. Zato sem prehodil vso vas, da najdem kar najugodnejši prostor za predstavo in tudi da čitam iz obrazov ljudi, bodo nam li naklonjeni ali sovražni.

Nisem nameraval pričeti s predstavo takoj, ker ni bil pravi čas za to; hotel sem le proučiti kraj, da izberem najugodnejši prostor, kamor sem se mislil vrniti sredi dneva, da poskusimo na onem prostoru svojo srečo.

Ko sem bil ravno zatopljen v te misli, zaslišim vpije za seboj. Hitro sem se obrnil in zagledal Zerbina, ki je bežal pred staro žensko. Takoj sem razumel, zakaj kriči in teče za Zerbino: Zerbino je bil izrabil mojo raztresenost in me je zapustil; stopil je bil v hišo, kjer je ukradel kos mesa in ga odnesel v gobeu.

»Tat, tat!« je vpila stara ženska, »ustavite ga, ustavite jih vse!«

Ko sem slišal te zadnje besede, sem se spustil v beg, zakaj čutil sem se sokrivega ali vsaj odgovornega za greh svojega psa. Kaj naj bi odgovoril, če bi stara ženska od mene zahtevala, naj ji plačam ukradeni meso? S čim naj bi plačal? In če bi nas ustavili, ali nas ne bi potem tudi pridržali?

Ker sta me videla bežati tudi Capi in Dolce, nista zaostajala in čutil sem ju za petami, medtem ko se me je Joli-Coeur, ki sem ga nosil na rami, oklepal okrog vratu, da ne pade.

v sodbi odrediti, da se po prestani kazni odda še v zavod za zdravljenje pijancev.

5. **Prepoved obiskovanja krčm.** — Če je storil kdo kaznivo dejanje v pijanosti, pa je, kadar se napije, nagnjen k izgredom (k činom nasilnosti, sirovosti, ki so po kaz. zakoniku stavljeni pod kazni), mu prepove sodišče zahajati v krčmo za dobo od treh mesecev do dveh let. Ni treba, da bi bil tak storilec reden pijanec — zadostuje, da se napije ob gotovih priložnostih (n. pr. ob priliki gasilskih veselje), pa je v takih primerih pijanosti nagnjen k izgredom. Pogoji za prepoved je, da storilec v takem stanju v resnici stori kaznivo dejanje. Možno je, da je bil storilec tako pijan, da ni vedel kaj dela, ali pa da se je vsaj slabo zavedal svojega dejanja; v prvem slučaju bo radi storitve oproščen, v drugem pa obsojen (dasi na zmanjšano kazni). V obeh slučajih pa mora sodišče tej osebi prepovedati za gotovo dobo obisk gostilne; v prvem slučaju takoj, ko je storilec pravomočno oproščen, v drugem primeru pa po prestani kazni. Če je obsojen na denarno kazni, velja ta doba prepovedi odtlej, ko je denarna kazni plačana ali če ne more plačati, odtlej, ko je prestopil obsojenec nadomestno prostostno kazni. Seveda velja ta prepoved tudi za ves tisti čas, ko storilec prestaja kazni oziroma ko plačuje denarno kazni. (Denarno kazni ima n. pr. plačati v roku 6 mesecev, v katerem jo obsojenec plačuje v obrokih; na prepoved obiskovanja krčm je obsojen na eno leto; torej ne sme v krčmo eno leto in pol!) — V tej dobi ne sme taka oseba v nobeno krčmo (kjer se točijo alkoholne pijače — pač pa sme v brezalkoholno gostilno!); posebna kazni pa ne zadene samo gostilničarja ali kavarnarja, temveč vsakogar, kdor taki osebi postreže z alkoholnimi pijačami, vedoč, da obstoji ta prepoved. Zato v tem oziru previdnost!

(Dalje sledi.)

Oznamenovanje krajev, ulic in hiš.

Zakon o imenih krajev in ulic in o oznamovanju hiš s številkami z dne 18. februarja 1930. l., razglašen v Uradnem listu kr. banske uprave dravske banovine z dne 31. marca 1930, št. 205/45, predpisuje trije vrst napisov: 1. Za krajevne table; 2. za ulične table; 3. za hišne tablice. Vse te napisne table in hišne tablice morajo biti napravljene po enotnih — v državnih barvah izvedenih vzorcih.

V »Samoupravici« št. 4—5 za leto 1930. je bilo podrobneje obrazloženo, kaj zahteva navedeni zakon. Treba je, da se v pogledu označb krajev: vasi, trgov, mest in ulic, ter hišnih številk doseže neka enotnost, ki naj napravi tudi na zunaj prikupljiv vtis.

Da se omenjeni zakon sedaj izvede v vsem obsegu, je razposlala kralj. banska uprava vsem županstvom okoliščino z dne 2. sept. 1930. l., II. No. 17.984/17, ter jim dala podrobneje navodila, kako naj postopajo s temi napisi.

Z oznamovanjem po teh odredbah morajo občine takoj pričeti. Dopustni sta dve vrsti napisnih tabel in hišnih tablic: v

emajlu ali pa v laku. Občine imajo sicer med obema prosto izbiro, vendar pa se priporočajo le emajlne tablice glede na njihovo trpežnost, ki so tudi neprimerno lepše.

Glede stroškov za nabavo velja: Krajevne in ulične table nabavlja in vzdržuje občina na svoje stroške. Stroške za hišne tablice pa nosi hišni lastnik sam. Enotne tablice se morajo uporabljati odslej povsod, tudi po stranskih vaseh. To pa zato, ker je tujski promet v dravski banovini tako razvit, da postaja odločilno činitelj v narodnem gospodarstvu.

Nekaj občinskih odborov je sklenilo, da se bodo hiše numerirale z neposredno na zid barvanimi številkami. Tega kr. banska uprava ne dopušča; saj res ne gre to za našo tako lepo razvito deželo. Sedanja numeracija naj se izmenja povsod tam, kjer je postala v teku časa že tako zmedena, da komaj še služi svojemu namenu.

Kjer je med prebivalstvom glede napisnih tablic kaka nejasnost, naj se obrača za pojasnila na županstva, ki imajo v vsakem pogledu zadosti jasna navodila v zadnji okrožnici banske uprave, kako je treba postopati. — K sklepu omenjamo še, da navaja banska uprava v svoji okrožnici štiri tvrdke, ki izdelujejo table in tablice v emajlu po predpisanem enotnem vzorcu; med njimi je navedena v prvi vrsti tvrdka Teodor Rabič, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15; dalje: »Slograd«, »Adana« in inž. Guzelj. Hišne tablice bodo veljale 22 Din.

Svetniki in čudeži.

Svetost svetnikov in nadnaravni značaj čudežev je neizpodbiten.

Način, kako je Cerkev preiskovanje na proglasitev blaženim in svetnikom uredila, priča o njeni veliki opreznosti in skrbi, da bi že vnaprej onemogočila in zabranila vsakršno prenapetost odločitev v tej stvari.

Proces je sledeči:

Prvo preiskavo vodi škof dotičnega kraja, kjer je ta oseba živel.

V ugodnem slučaju pošlje škof vse listine po dovršni predpreiskavi v Rim.

Tu se mora najprej dve reči dognati: da so vse listine in podpisi na listinah, ki jih je škof predložil, pristni in da se v vsem, kar je morda dotičnik v življenju pisal, ne nahaja prav nič, kar bi bilo zoper vero ali pravost.

Ko je to neovržno s pričami potrjeno in dokazano, šele potem se prične prava preiskava sv. Stolice, kar pa se redno sme zgoditi šele deset let potem, ko je škof vse listine odposlal in ko je opetovano zatrdil, da se v teh desetih letih prav nič ni zgodilo, kar bi preiskavi kakorkoli bilo v škodo.

Poseben zbor kardinalov — kongregacija sv. obredov — vodi dolgoletno, nad vse natančno preiskavo.

Šele na podlagi povoljne razsodbe te preiskave proglasi papež dotičnika blaženim.

Podobno se vrši potem tudi preiskava za proglašanje blaženega svetnikom. A to le v tem slučaju, če sta se vsaj dva neiz-

podbitna in popolnoma dokazana čudeža izvršila po proglasitvi blaženim.

V vsakem slučaju se poveri enemu izmed najbolj nadarjenih učenjakov, da proglasitev skoro ves čas uradno zavira, kar le more, ji nasprotuje ter prav vse navede, s čimer bi kakorkoli mogel preprečiti ugoden izid preiskave.

Postopanje Cerkev pri proglasitvi blaženih ali svetnikov je torej strožje kot pri sodiščih v kriminalnih zadevah; v dvomljivih primerih ustavi preiskavo ali jo odloži, ker razsodba ni nujno potrebna. Predvsem zahteva Cerkev od svetnikov, da izpolnjujejo zelo vestno svoje stanovske dolžnosti. Dokler to ni ugotovljeno, Cerkev niti ne razpravlja ne o drugih odlikah. Pregledajo se natančno spisi in dela, potem se preizkujejo čednosti, zlasti tri božje: vera, upanje in ljubezen in štiri poglavitne: modrost, zmernost, pravičnost in srčnost. Za prve tri je potrebna heroičnost, izredna mera junaštva, za druge pa je treba dognati, koliko so vplivale pri svetniku na izpolnjevanje stanovske dolžnosti.

Glede stanovskih dolžnosti preiskuje Cerkev, ali je bil svetnik popolnoma prost častihlepnosti. Pri svetnikih, ki so dosegli visoke časti, mora biti najprej dokazano, da se je ustavljal in da je prevzel svoje mesto le iz pokorščine. Pri papežih vpraša Cerkev najprej, ali ni porabil preveč časa za posvetne zadeve in politiko, ali je dovolj premišljeval in skušal napredovati v ponižnosti, ali je zunanje misijone podpiral in ali se ni v svojem zasebnem življenju na dvoru kazal bolj svetnega vladarja kot papeža. Pri kardinalih preiskuje Cerkev njih pokorščino, skromnost, pogumno odkritosrčnost proti papežem. Izkazati se pa mora pri preiskavi, da je imela dotična oseba čednosti v nadčloveški, heroični meri. Pri tej priliki preiskuje Cerkev vsa njena izredna, nadobičajna dela. Svojo besedo izrečejo v tej preiskavi: strokovnjaški izvedenci, zdravniki, kirurgi, učenjaki. Vrši se seja za sejo, vse pa do skrajnosti stvarno.

NAZNANILA.

n Prosvetno društvo v Hrušici sporoča vsem članom in članicam, da se vrši v soboto, dne 27. sept. 1930 ob 8 zvečer skupni sestanek v društvenem domu v Hrušici. Sprejemali se bodo ta večer tudi novi člani in članice. Starši pošljite svoje sinove in hčere v naše društvo. Odbor.

Moderna hčerka. Zaročenec: »Kaj pa, da si danes tako otožna? — Ona: »Dekla je zbolela, zdaj mora pa uboga mati vse delo sama izvršiti.«

Bregar: »Nekdo je na Dunaju iznašel srajco brez gumbov.«

Flegar: »To ni nobena nova iznajdba. Jaz imam tako srajco že, odkar žena hodi v kino.«

Nekateri severni narodi imajo ohranjen običaj, da za rojstne dneve napravijo kolač, vanj pa vtaknejo toliko gorečih sveč, kolikor je slavljenec star. Neki velik skopuh je svojemu 40 letnemu nečaku poklonil kolač, mesto sveč pa vtaknil v sredo električno žarnico, ki je bila seveda že pokvarjena.

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prastor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitve ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

250 Din na dan

zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, Poštni predal 307. -- Znamko za odgovor!

Za vajenca ključavnice črnskega ali mesarskega se odda 17 letni fant poštenih kmetičkih staršev. - Ponudbe pod »Priden št. 10652« na upravo Domoljuba.

Mesto tovarniškega mojstra

lahko doseže inteligent, priden ter zanesljiv, pošten mladenič v starosti 25-30 let v večji tovarni. Za časa učne dobo plača običajna kot tovarniški delavec. - Po dobro prestali preizkušnji za mojstra specialista pa bi dobil stalno, dobro plačano službo, primerno za kvalificirano opravilo. - Ponudbe z navedbo vseh dosedanjih službenih mest in prepisi tozadevnih pričeval je vposlati na upravo lista pod šifro »Mojstere št. 10948.

Mizarškega vajenca

z vso oskrbo v hiši in enega pomočnika sprejemca takoj. Janez Bertič, mizar, Klanec 18, Komenda.

Sprejme se

takoj do 14 letni deček, revnih a poštenih staršev, ki bi imel veselje do mizarstva, za dobo 4 let. Celo dobo bi bil z vsem preskrbljen. Zglasiti se je pri Martin Košir, mizar, Brod p. Novo mesto.

5 mesečna dehlica

se odda za svojo. Točnejše informacije se dobijo v zavodu za zdravstv. zaščite mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica.

Dva čevljar. vajenca

sprejme takoj z vso oskrbo Karl Högnigman Toplice p. Novem mestu

Mizarškega vajenca

sprejme Kuhar Ivan, Vižmarje 69, St. Vid n. Ljubljana.

Izjava.

Kdor bi raztrgal nesrečno vesti o naši umrli materi, ga smatramo za navadnega podleža in bom proti vsakomur sodno postopal. - Bratje Letnar, Pešata.

Bencin mojar

(za drva) naprošaj. Cena po dogovoru. - Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 10.971.

Graham moka

se zdravniško priporoča ljudem, ki trpijo na prebavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razpošilja po 5 kg za Din 40,- po poštnem povzletju Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Čevljarškega vajenca

sprejme Peter Grile, Klane p. Kranj.

Učenca

za mizarško obrt, poštenih staršev, sprejme m. Perhaj Franc, mizar, Kukmaka p. Vel. Laško

Dehlo

starejšo, ki je vajenca nekoliko kuhe, iščem. Julka Povžnar, gostilna, Kokra nad Kranjem.

Novoškega vajenca

sprejemem, Anton Sparemblek, p. Cerknica 68.

Učenka

nad 14 let stara, ki ima veselje do šivilstva, se sprejme takoj. Alojzija Sinkovec, šivilja, Boštanj.

Špecerijška trgovina

gospo Strel Alojzije v Mokronogu, ki je združena s podzalogo tobaka, ima eno prosto mesto za vajenka. Deklica 14 do 15 let stara, poštenih, kroščanskih staršev in dobre računarice, naj se čimprej zglasti.

Lovske puške

kupite najceneje pri **F. K. KAISER, puškar, Ljubljana** Kongresni trg št. 9

Prostovoljno gasil. društvo v Stari Fužini

objavlja izrebane številke še ne dvignjenih dobitkov. Dobitki, ki se ne dvignejo do 7. oktobra 1930, zapadejo društvu v last. Štev.: 7, 18, 74, 143, 182, 557, 592, 771, 819, 944, 961, 982, 1017, 1138, 1177, 1301, 1314, 1703, 1725, 1727, 1787, 2003, 2046, 2110, 2125, 2212, 2260, 2469, 2487, 2502, 2661, 2691, 2695, 2707, 2762, 2796, 2797, 2833, 2890, 2950, 2964, 2968, 3022, 3048, 3049, 3046, 3076, 3118, 3127, 3300, 3323, 3356, 3434, 3442, 3520, 3547, 3563, 3731, 3737, 3825, 3974, 4065, 4084, 4156, 4193, 4198, 4208, 4215, 4219, 4220, 4266, 4355, 4398, 4429, 4602, 4605, 4610, 4638, 4659, 5206, 5269, 5321, 5338, 5410, 5460, 5695.

Usnje

Svoje bogato zalogo priporoča za jesen in zimo **J. Lavrič, St. Vid pri Strini** Kupuje surovo kožo in sprejema (ste tudi v stroj)

»Kaj pa naj ta žarnica pomeni,« je vprašal začuden nečak.

»Ti si star štirideset let in to je štiridesetsvečna žarnica.«

Kovanci!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi **Družba Nirijs, Ljubljana** Dunajska c. 46. Telefon 2820

On: »Jaz sem svoj živ dan le goveje meso rad užival.«

Ona: »In misliš, da ti je to koristilo?«

On: »Seveda mi le, čutim se močnega kot vol.«

Ona: »Čudno, jaz sem pa nekoč tri mesece ribe jedla, pa še danes ne znam plavati.«

Vreče.

Kdor rabi vreče kupa jih najceneje pri tvrdki: **Mirko Mikar** Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

TRAVERZE

vseh profilov dobite takoj pri tvrdki **Fr. Stupica**, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Berta: »Jaz sem bila zaročena nekoč enemu in istemu sedemkrat.«

Greta: »To ni nič. Jaz sem bila pa zaročena s sedmimi naenkrat.«

SODE in KADI

vseh velikosti po najnižji ceni ima vedno v zalogi **FRAN REPIČ**, sodar, Ljubljana, Trnovo. - Kmetovalcem izdelujem iz lastno pripeljanega lesa.

Samo 130 Din rdeča ali rožnata odejal

Samo 150 Din krasna klot odejal

Samo 43 Din sivo vzorčasta flanel-odejal

Razpošilja

Trgovski dom

Stermeckl, Cella št. 19

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.

Novi, veliki, ilustriрани cenik z več tisoč slikami se pošlje vsakemu zastop.

Edino najboljši

šivalni stroji in pletilni švil.

„Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so lo

Jos. Detelina

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezenju brezplačno.

Večletna garancija.

Notar: »Gospa, vi se ne morete zopet poročiti. V oporoki vaš pokojni mož izrecno določa, da ako se poročite, pripade premoženje njegovemu bratranču.«
Gospa: »Saj ravno tega bratranca hočem vzeti.«

Preklic!

Podpisana **Kern Ivana**, zasebnica na Beli pri Predvoru, obzalujem in preklicujem, ker sem gospo Julko Povžnarjevo iz Kokre nad Kranjem, zapeljana od drugih ljudi, hudo žalila ter se ji zahvaljujem, da je od obtožbe odstopila.

Kranj, dne 16. septembra 1930.

Kern Ivana.

Klobuke v najrazličnejših barvah in oblikah ter razne športne in zimsko čepice nudi v veliki izbiri

M. Bogataj (prej Pok)

Ljubljana, Stari trg 14

V zalogi čevlji iz klobučevine vseh velikosti. Dobro blago! Nižke cene!

Napak razumela. Služkinja: »Zunaj je neki siromak, ki poje in vas prosi, če mu morete pomagati.« - **Gospa:** »Recite mu, da ne znam peti.«

»SPLIT« A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT

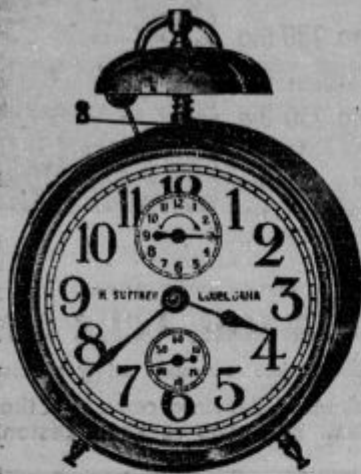

ZA POKRIVANJE STREH
ZA OBLAGANJE STEN
ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE
CEVI ZA KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo »ALPEKO« TRG. INDUSTRI. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23

»Kajne, kaj smo naredili iz vašega lepega zelenega-travnika,« je dejala mlada nevesta.

»A, kaj, to še ni nič,« je odvrnil kmet, »ako bi vi vedeli, kaj so otroci tam v vasi napravili iz vašega lepega rumenega avtomobila.«

Budilke od Din 49⁻ naprej

Budilke, stenske in žepne ure

kupite najboljše in najceneje pri

H. SUTTNER, LJUBLJANA I

Prešernova ul. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Zahtevajte cenik zastonj in pošt. prosto!

Budilke iz lesa od Din 84⁻ naprej, brez budilke Din 48⁻

Zahtevajte cenik zastonj in pošt. prosto!

Stenske ure z bitjem, idoča štirinajst dni od

Din 380⁻ naprej

Naznanilo!

Naznanjam cenj. gg. trgovcem, kakor tudi vsem drugim cenj. odjemalcem, da sem začel obratovati z mehanico delavnico pletenja, katera je opremljena z najmodernejšimi novimi stroji.

Izdeloval bom vse vrste pletenin v lepih najnovejših vzorcih ter modernem kroju. Cene mojih izdelkov bodo brez nadaljnega konkurenčne tako, da bom lahko vsakega cenjenega odjemalca popolnoma zadovoljil.

Priporočam se za cenjena naročila, ter beležim z vsem spoštovanjem

Anton Savnik, Škofja Loka.

OTVORITVENO NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu iz Domžal, Doba, Vira, Lukevce, Ihana, Količevega, Dragomlja, Redice in ostale okolice naznanjam, da sem otvoril svojo

podružnico v Domžalah. Ljubljanska c. 59

kjer bom sprejemal in najsolidneje izvrševal vsa naročila elektrotehnične stroke in imel stalno na zalogi ves elektrotehnični material ter žarnice

Projekti in proračuni brezplačno!

Se najtopleje priporoča

Fr. Perčinič, Domžale

Konc. elektrotehn. podjetje

Od ust do ust

gre glas o izborni kakovosti pravega

terpentinovega mila

Muzikarčen bratec. »Mama, Verici ste kupili klavir, kupite meni bicikelj.« — »Čemu ti bo bicikelj?« — »Da se bom z njim peljal ven, kadar bo Verica igrala.«

Čitajte!

in se prepričajte pred nakupom Vaših potrebštin, da je najboljši nakup za zimske ženske in moške obleke pri

»Češniku«, Ljubljana

Lingarjeva, Stritarjeva ulica

Poštenost mojega podjetja je obče znana

V vsako hišo »Domoljuba«!

Za Jugoslavansko tiskarno: Karel Čoš,

Pred uporabo:

bolezni. Pošljem vsakomur ta zdravstveni evangelij popolnoma zastonj, če piše ponj na spodnji naslov.

Tisoči zahvalnic potrjuje doslej edino doseženi uspeh neumornega skrbnega raziskovanja v blagor trpečega človeštva. Kdor spada v

veliko armado živčno bolnih,

kdor trpi na raztresenosti, strahopetnosti, slabem spominu, nervoznostnem glavobolu, pomanjkanju spanja, motenju v želodcu, preobčutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni slabosti ali drugih podobnih bolezenskih pojavih,

si mora naročiti mojo knjižico utehe!

Kdor jo bo prebral pazljivo, bo dospel do pomirjevalnega prepričanja, da se je našla enostavna pot do zdravja in veselja do življenja. Ne čakajte in pišite še danes na

Ernst Pasternack, Berlin S. O.

Mihaelkirchplatz 13.

Abteilung 317.

Prava uteha za bolne na živcih

je moj ravnokar izšli spis. V istem so opisane mnoge dolgoletne izkušnje o vzrokih, postanku in zdravljenju živčnih

Po uporabi: